PROGRAMMAJAARVERSLAG 2016

METROPOOLREGIO EINDHOVEN

“Een excellente regio waar het goed leven is”

Inhoudsopgave

OVERZICHT METROPOOLREGIO EINDHOVEN 3

KERNGEGEVENS 4

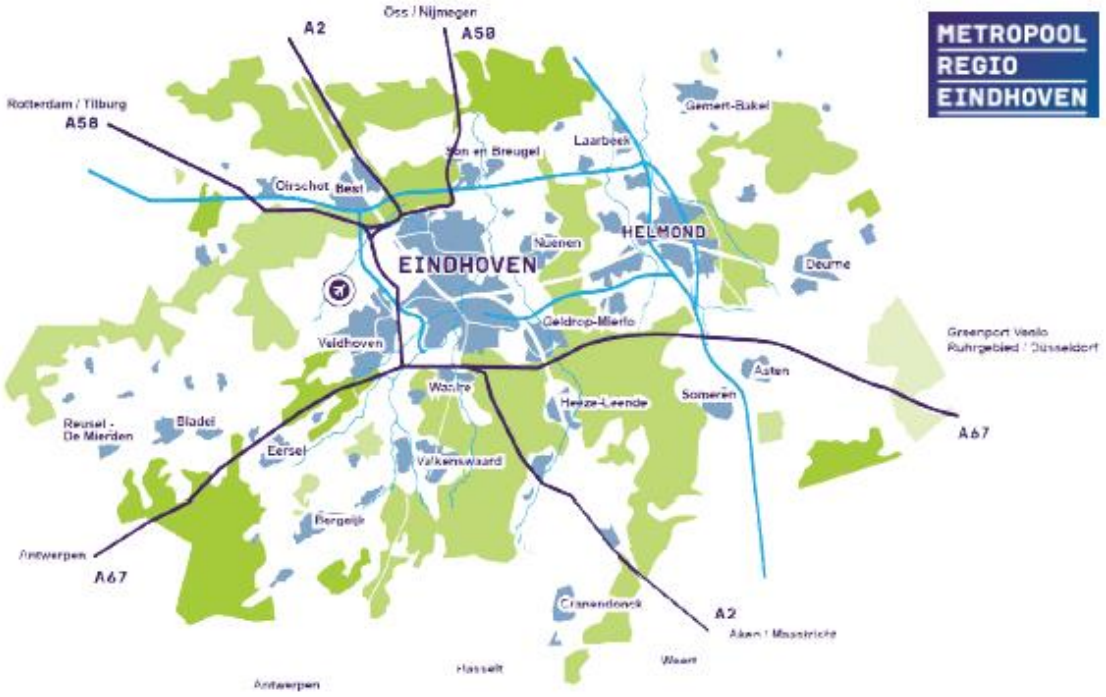
LEESWIJZER 5

METROPOOLREGIO EINDHOVEN PROGRAMMAJAARVERSLAG 2016
- PROGRAMMA'S 6
- PARAGRAFEN 35
  - Weerstandsvermogen en risicomanagement 36
  - Financiering 39
  - Bedrijfsvoering 40
  - Verbonden partijen 41
  - Grondbeleid 42
  - Rechtmatigheid 42

METROPOOLREGIO EINDHOVEN PROGRAMMAJAARREKENING 2016 44
- Overzicht baten en lasten 45
- Toelichting op het overzicht baten en lasten 46
- Verschillen overzicht baten en lasten 47
- Toelichting op verschillen overzicht baten en lasten 48
- Balans per 31 december 2016 52
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 53
- Toelichting op de balans per 31 december 2016 54
- Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen 57
- WNT verantwoording 2016 58

METROPOOLREGIO EINDHOVEN PROGRAMMAJAARREKENING 2016 BIJLAGEN 60
- Staat van vaste activa 61
- Staat van reserves 61
- Staat van voorzieningen 61
- Staat van vooruitontvangen subsidies 61
- Toelichting op de staat van reserves, voorzieningen en vooruitontvangen subsidies 62
- Controleverklaring accountant 67

Overzicht Metropoolregio Eindhoven

Gemeenschappelijke Regeling

Bij besluit van 12 mei 1993 is de Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant goedgekeurd. Deze regeling is gewijzigd op basis van de reacties van de gemeenten en de op 21 december 2004 door de Tweede Kamer aangenomen Wijzigingswet Wgr-plus, die op 1 januari 2006 in werking is getreden.
In 2010 hebben alle 21 aan het SRE deelnemende gemeenten een gelijkluidend besluit genomen over de derde wijziging van de Gemeenschappelijke regeling van het SRE.
Vanaf 25 februari 2015 heeft de bestuurlijke samenwerking in de regio vorm gekregen in de Metropoolregio Eindhoven. Vanaf deze datum is dan ook de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven in werking getreden en is de voorgaande gemeenschappelijke regeling SRE hierdoor vervallen.

Deelnemende gemeenten	**21**
Algemeen bestuur	**21 leden**
Dagelijks Bestuur	J.A. Jorritsma
	P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
	A.G.T. van Aert
	J. Wiggers, directeur

Kerngegevens

		jaarrekening 2016	jaarrekening 2015
Algemeen			
Inwoners		761.847	756.944
Woningen		335.415	331.198
Bedrijven en instellingen		68.320	66.860
Werkzame personen		399.910	381.600
Hectares		146.000	146.000
Financieel	(x € 1.000)		
Balans			
Materiële vaste activa		6.323	6.503
Financiële vaste activa		3.543	3.517
Algemene reserve		1.415	1.073
Saldo lopende rekening		711	2.948
Bestemmingsreserves		2.980	3.320
Voorzieningen		14.071	17.997
Langlopende schulden		5.597	5.760
Vooruitontvangen subsidies		0	92
Baten		16.096	22.961
Lasten		15.386	20.013
Saldo lopende rekening			
Metropoolregio Eindhoven		683	2.890
RHCe		27	58
Totaal		**711**	**2.948**
Personeel	**(in fte's per 31-12)**		
Metropoolregio Eindhoven		30,7	44,4
RHCe		22,3	23,5
Totaal		**52,9**	**67,9**
Personeelslasten	(x € 1.000)		
Metropoolregio Eindhoven		3.166	4.405
RHCe		1.727	1.664
Totaal		**4.893**	**6.069**
Gemeentelijke bijdragen	(x € 1,-)		
Metropoolregio Eindhoven per inwoner			
Bijdrage Regionale opgaven		3,640	4,300
Bijdrage Brainport Development		2,002	2,012
Bijdrage SRE Oud		0,000	0,140
		5,642	**6,452**
Regionaal Historisch Centrum			
Archief RHCe m1		9.590	9.590
- Bijdrage Opslag en Beheer:			
- Fysiek beheer per m1		51,014	54,864
- Duurzaam digitaal beheerssysteem per inwoner		0,545	0,568
- Toegankelijk maken (50%) per inwoner		0,408	0,441
- Toegankelijk maken (50%) per m1		30,762	33,084
- Conserveren per m1		5,781	6,217
- Acquisitie per inwoner		0,059	0,063
- Bijdrage Auditing per inwoner		0,782	0,859
- Bijdrage Openbaarheid per inwoner		0,854	1,047
Indexering inwonerbijdrage		0,00%	0,00%

Leeswijzer

Het Jaarverslag Metropoolregio Eindhoven 2016 heeft overeenkomstig de Begroting 2016 de vorm van een programmajaarverslag. Lasten en baten zijn toegerekend aan de programma's. Op deze manier worden de prijs, prestaties en kwaliteit beter zichtbaar.

Op het overzicht Metropoolregio Eindhoven programmarealisatie 2016 zijn de realisatiecijfers 2016, alsmede de begrote cijfers 2016 en de begroting na wijziging vermeld. Tevens is daarin opgenomen per vakdienst de paragraaf Financiering- en dekkingsmiddelen, met daarin onder andere de gemeentelijke bijdragen, het saldo financieringsfunctie, mutaties in de (bestemmings)reserves en de resultaatverdeling. Een en ander resulteert in het saldo na resultaatbestemming 2016 of te wel het saldo lopende rekening 2016, ook weer per vakdienst.

In lijn met het Controleprotocol is in de jaarrekening een afzonderlijk overzicht 'Verschillen programmasaldi 2016' met een toelichting van de belangrijkste verschillen opgenomen.

De Jaarrekening is opgesteld met inachtneming van het 'Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincie' (BBV) en de financiële beleidsnota's Nota 'Reserves en voorzieningen Metropoolregio Eindhoven', treasurystatuut etc..

Een aantal aspecten voor de financiële huishouding, zoals weerstandsvermogen / risico's, bedrijfsvoering en financiering worden belicht in de voorgeschreven paragrafen.

PROGRAMMA'S

METROPOOLREGIO EINDHOVEN

	2016
Programma	**Metropoolregio Eindhoven**
Deelprogramma	**- Economie** **- Fysieke Leefomgeving** **- Bestuurlijke Samenwerking**

Metropoolregio Eindhoven

"Een excellente regio waar het goed leven is"

Metropoolvorming in de regio Zuidoost-Brabant

Samenwerken om onze regio verder te ontwikkelen. Dat is wat de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant al jaren doen. En dat met veel succes. Mensen en bedrijven kiezen voor onze regio omdat het hier goed wonen, werken en recreëren is. Een regio die zich op een duurzame manier wil ontwikkelen tot een economische wereldspeler. Samen zijn we een toptechnologische regio met een goed woon-en leefklimaat. En nationaal en internationaal wordt dat ook erkend. Samen met de metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam-Den Haag vormt de Metropoolregio Eindhoven de economische motor van Nederland.

Maar onze reputatie als Brainport regio geeft geen garantie voor de toekomst. We moeten onze regio blijven ontwikkelen. Alleen samen kunnen we de welvaart en het welzijn van onze regio verbeteren. Dit betekent enerzijds dat we vanuit de nationale ontwikkeling een opgave hebben ons verder te ontwikkelen en anderzijds dat we juist vanuit onze eigen economische kracht de opgave hebben ons te versterken. Deze opgaven realiseren we in de Metropoolregio Eindhoven. Het bestuurlijk netwerk in onze regio.

In deze samenwerking zetten wij in op het versterken van het DNA van de regio door onder andere het:

- versterken van ons voorzieningenniveau;
- verbeteren van de connectiviteit (wegen, openbaar vervoer), maar ook digitaal (ICT en breedband);
- verkorten van reistijden van onze woon-en arbeidsmarkten;
- versterking aanbod van hoogwaardig (internationaal) onderwijs;
- versterking van de kennisinfrastructuur (publieke R&D, campussen);
- creëren van dynamische ontmoetingsplekken;
- (beter) positioneren van de regio in het internationale netwerk;
- investeren in het bestuurlijk netwerk.

Deze speerpunten zijn samen te vangen in 'metropoolvorming'. Metropoolvorming is belangrijk om als regio en stedelijk netwerk te kunnen concurreren in de Europese top van kennis-en innovatieregio's. Steden en dorpen kunnen hierin optimaal profiteren van elkaars potentie en specifieke kwaliteiten. Alleen samen kan een kritische massa worden georganiseerd die bepalend is voor het aanbod van én de diversiteit in bijvoorbeeld woningen, banen en cultuurvoorzieningen. We willen ervoor zorgen dat zowel stad als ommeland aantrekkelijk zijn en blijven voor onze inwoners, kenniswerkers en bedrijven.

Bestuurlijke samenwerking

Metropoolvorming is niet iets wat één partij kan realiseren. Het is een complex samenspel van verschillende betrokkenen en belanghebbenden. Iedere partij binnen de triple helix heeft hierin haar eigen én een gedeelde verantwoordelijkheid. Ook voor de bestuurlijke samenwerking Metropoolregio Eindhoven is er in dat samenspel een aantal specifieke taken. Als bestuurlijk netwerk willen wij de metropoolvorming faciliteren en daarmee het regionale ecosysteem verbeteren.

De samenwerkingsafspraken tussen de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven zijn vastgelegd in de Regionale Agenda 2015-2018. De Regionale Agenda is daarmee de basis van onze regionale samenwerking. In de Regionale Agenda beschrijven we hoe we onze ambitie gaan realiseren. Hoe gaan we aan de slag om de regio verder te ontwikkelen tot een economische wereldspeler die internationale allure koppelt aan regionale eigenheid? Met als uiteindelijk resultaat de ontwikkeling van welvaart en welzijn van onze inwoners.

In de Regionale Agenda is de focus gelegd op de thema's **economie, ruimte en mobiliteit**. Binnen die thema's werken we aan het verbeteren van het vestigingsklimaat in onze regio. Tegelijkertijd is de agenda van de bestuurlijke samenwerking dynamisch. Colleges en raden houden – in de begrotingscyclus – de vinger aan de pols of we nog met de juiste thema's aan de slag zijn binnen de Metropoolregio.

Hoe werken we samen?

De bestuurlijke regionale samenwerking gebeurt in een goed functionerend **bestuurlijk platform** dat is afgestemd op gemeentelijke besluitvormingsprocessen. We werken, afhankelijk van het onderwerp, samen met de beste partners, in de triple helix en met maatschappelijke organisaties. We werken samen vanuit een hoge mate van onderling vertrouwen tussen de partners in het netwerk. Het Regionaal Platform is het centrale punt in het bestuurlijk Metropoolregionetwerk. Hierin zijn alle gemeenten van de regio vertegenwoordigd door hun voltallige college van B&W. Het Regionaal Platform is de plaats waar regiogemeenten praten over de regionale opgaven.

De **gemeenteraden** zijn nauw betrokken bij besluitvorming over de begroting en de Regionale Agenda. Daarmee stellen zij de kaders voor het Regionaal Platform en de werkplaatsen. Om de betrokkenheid van raadsleden bij de Metropoolregio Eindhoven te vergroten is in 2015 de Raadstafel21 ingericht. De Raadstafel21 is een 'denktank' die in een vroeg stadium ideeën uitwisselt, adviseert over regionale dossiers en meedenkt over het proces. De Raadstafel21 bestaat uit twee vaste raadsleden per gemeente. Deze vertegenwoordiging van raadsleden kan gevraagd en ongevraagd advies geven. Dit wordt op een lichte en flexibele manier georganiseerd. Voorts wordt per dossier bekeken op welke wijze de raden het beste betrokken kunnen worden in het proces. Alle officiële voorstellen die vanuit de 'werkplaatsen' naar de individuele gemeenteraden gaan, worden besproken in de Raadstafel21. Deze voorstellen, voorzien van een advies van de Raadstafel21, worden daarna doorgestuurd naar de gemeenteraden. Ook kan de Raadstafel gevraagd en ongevraagd advies geven. De besluitvorming blijft liggen bij de gemeenteraden zelf. Op deze wijze wordt op een dynamische en flexibele wijze de betrokkenheid van de raden georganiseerd.

De opgaven van de Metropoolregio Eindhoven spelen op **verschillende schaalniveaus**: internationaal, nationaal, regionaal en lokaal. Afstemming tussen individuele gemeenten vindt met name plaats in de subregio's. Het schakelen tussen de schaalniveaus is een belangrijke taak van de Metropoolregio Eindhoven. Op deze manier trekken de gemeenten gezamenlijk op naar hogere overheden zoals de provincie Noord-Brabant en het Rijk. De voorzitter van de Metropoolregio heeft op basis van de Regionale Agenda de bevoegdheid om op het bovenregionale schaalniveau te handelen en te onderhandelen met provincie en Rijk en met internationale partners.

Werkplaatsen

Voor de uitvoering van de Regionale Agenda zijn 'werkplaatsen' ingericht. De werkplaats werkt, onder leiding van een bestuurlijk trekker, aan het voorbereiden en uitwerken van vastgestelde opgaven. De werkplaatsen bestaan uit een diversiteit aan leden die zich verbinden aan de opgave/vraagstuk, aan de oplossingsrichting en het resultaat van de werkplaats. Hiervoor brengen ze hun kennis, tijd, netwerk en denkkracht in. De opdrachten aan de werkplaatsen leiden tot concrete afspraken, programma's, convenanten etc., die worden belegd bij de partners. Er worden dus geen besluiten genomen in de werkplaatsen. De besluitvorming over inhoudelijke thema's gebeurt door de gemeenten zelf.

Voor 2016 zijn er zes werkplaatsen:

1 Economische Strategie, inclusief Investeringsfondsen
2 Arbeidsmarkt
3 Bedrijventerreinen en Detailhandel
4 Strategie Ruimte
5 Strategie Mobiliteit en Innovatie
6 Wonen

Feitelijk biedt het voorliggende Werkprogramma een actualisatie van de opdrachten van de (bestuurlijk trekkers van de) werkplaatsen, die zijn vastgesteld in het Regionaal Platform van juni 2014. De bestuurlijk trekkers van de werkplaatsen komen zeker vier keer per jaar bij elkaar om met elkaar af te stemmen en zien elkaar vaak nog tussentijds. Op deze manier wordt geborgd dat thema's integraal worden aangepakt. Een voorbeeld is het thema 'logistiek'. De huidige ontwikkelingen in de logistieke

sector hebben een belangrijke impact in onze regio. Er is vraag naar een ander type arbeidskrachten en een ander type bedrijventerreinen. Bovendien zien we een veranderd gebruik van de bestaande infrastructuur. De bestuurlijk trekkers van de werkplaatsen Economische strategie, Arbeidsmarkt, Bedrijventerreinen en Detailhandel, Strategie ruimte en Strategie mobiliteit pakken dit gezamenlijk op.

Andere thema's

Werken aan een excellente regio is meer dan werken aan economie, ruimte en mobiliteit. Duurzaamheid, zorg en cultuur zijn bijvoorbeeld ook cruciale factoren. Er is voor gekozen om deze thema's op dit moment niet als centrale opgave van de bestuurlijke samenwerking van de Metropoolregio Eindhoven te zien. Deze thema's zijn of worden buiten de Metropoolregio Eindhoven belegd. Maar dat wil niet zeggen dat er geen aandacht voor is. De duurzaamheidsambities van de gemeenten moeten bijvoorbeeld als vanzelfsprekend geborgd zijn in alle opgaven van de Metropoolregio Eindhoven. Bovendien is de agenda van de bestuurlijke samenwerking dynamisch. Dit jaar wordt in ieder geval verder gesproken hoe de samenwerking op de thema's duurzaamheid en zorg wordt ingevuld. Als zich tussentijds nieuwe thema's aandienen, die niet passen binnen de vastgestelde opdrachten voor de werkplaatsen en daarmee zijn verankerd in de jaarlijkse werkprogramma's, wordt op basis van bijgevoegd processchema (bijlage op pagina 40) de afweging gemaakt of deze opgepakt moeten en kunnen worden.

Gesprekstafels

In de Regionale Agenda hebben we de mogelijkheid beschreven tot het oprichten van een 'gesprekstafel'. Een gesprekstafel komt voort uit de functie van het Regionaal Platform als 'community of practice': het delen van praktijkvoorbeelden of ervaringen die betrokkenen hebben ontwikkeld op specifieke thema's. Een voorbeeld is de Gesprekstafel Duurzaamheid, getrokken door de gemeente Waalre. Deze gesprekstafels worden niet gefaciliteerd vanuit de werkorganisatie van de Metropoolregio Eindhoven.

Ambtelijke organisatie

De Metropoolregio Eindhoven heeft ter ondersteuning van de bestuurlijke samenwerking een kleine, compacte/slagvaardige ambtelijke organisatie. Deze ambtelijke organisatie bestaat uit procesmanagers, die inhoudelijke vraagstukken identificeren en articuleren, groepen tot visie brengen, zorgen voor een integrale aanpak, draagvlak verbreden en partners tot actie en resultaat kunnen brengen.

	2016
Programma	**Metropoolregio Eindhoven**
Deelprogramma	**Economie**
Beleidstaken	**- Werkplaats Economische strategie, inclusief investeringsfondsen** **- Werkplaats Bedrijventerreinen en detailhandel** **- Werkplaats Arbeidsmarkt**

Werkplaats Economische strategie, inclusief investerings-fondsen

"Kansen zoeken en verbindingen leggen"

1. Opgave lange termijn

De Werkplaats Economische Strategie heeft een coördinerende rol in het opstellen en verbinden van subregionale agenda's met de Brainportstrategie. De werkplaats vervult hierin als 'enabler' in de regionale samenwerking een bijdrage door het bij elkaar brengen van partijen, het verbinden van regionale ambities en het organiseren van samenwerking. Daarnaast heeft de werkplaats een coördinerende rol om mede namens de regionale overheden financiële continuïteit te organiseren voor de uitvoering van onze regionale Brainport Agenda, met Brainport Development als verbindende en versnellende factor. Ook ondersteunt de Werkplaats initiatieven om de 'basics' in onze regio te versterken, zoals het stimuleren van de uitrol van een regionale breedband infrastructuur.
Met het Stimuleringsfonds ondersteunen we projecten die de economie in de regio versterken. De focus ligt op innovatie en nieuwe bedrijvigheid. Onderdeel van het Stimuleringsfonds zijn de Investerings-en Adviesregeling. Deze regelingen richten zich op vernieuwende structurele bedrijfsmatige activiteiten van individuele, kansrijke MKB-ondernemingen.

2. Resultaten 2016

- Verbinding tussen de economische agenda's van de gemeenten en subregio's met de Brainport agenda.
- Overeenstemming over de jaarplannen en de nieuwe meerjarenfinanciering Brainport Development 2017-2020.
- Leggen en versterken van verbindingen tussen partijen die actief zijn op het basics domein.
- Via cofinanciering van projecten creëren van innovatieve economische ontwikkeling en nieuwe bedrijvigheid. Hiermee investeringen door overige partijen in regionaal economisch structuurversterkende projecten uitlokken.

3. Realisatie 2016

Verbinding tussen economische agenda's gemeenten en subregio's met Brainport agenda

- Regionaal belang Brainport Next Generation. Tijdens het Regionaal Platform heeft de Werkplaats Economische Strategie een werksessie gehouden met regionale bestuurders en Brainport Development rondom het regionaal belang van de vernieuwde Brainport Next Generation Agenda. We hebben dit gedaan door inzicht te geven in de hernieuwde strategie en door met vertegenwoordigers van triple helix partijen in gesprek te gaan over het regionaal belang van samenwerken. Door de economische prioriteiten van onze subregio's, in de Werkplaats Economische Strategie te bespreken met Brainport Development, heeft een goede doorvertaling plaatsgevonden in het nieuwe Meerjarenplan Brainport 2017-2020.
- Brainport-Mainport. In het regionaal platform is het thema Brainport-Mainport geagendeerd. Gesproken is over de recente erkenning van onze regio door het Rijk als nationale Mainport. De Raad van de Leefomgeving heeft een toelichting gegeven op haar rapport Mainports Voorbij. Hierin geeft zij ook duiding van het nationale belang van Brainport als aanjager van de nationale economie, nu al maar zeker ook in toekomst. Aansluitend hierop zijn de plannen met de regionaal bestuurders besproken om begin 2017 te komen tot een Nationale Actieagenda Brainport.

- Versnellingsafspraken Provincie-Regio. De werkplaats heeft een coördinerende rol gespeeld in de totstandkoming van een Agenda Versnellingsafspraken Provincie-Regio. Onder aansturing van de bestuurlijk trekker Economische Strategie is door een regiobrede voorbereidingsgroep in samenwerking met provincie een gezamenlijke propositie versnellingsafspraken opgesteld. Dit voorstel is bestuurlijk vastgesteld in een gezamenlijk overleg op 6 december door afgevaardigden van DB en bestuurlijk trekkers Werkplaatsen Metropoolregio, Stichting Brainport en het college van GS Provincie Noord-Brabant.

Overeenstemming over de jaarplannen en de nieuwe meerjarenfinanciering Brainport Development 2017-2020

- Samen met de andere overheidsaandeelhouders gemeenten Eindhoven, Helmond, Veldhoven en Best is een gezamenlijk voorstel ontwikkeld voor Meerjarenplanning en -financiering van Brainport Development, op basis waarvan wij onze overheidsbijdrage willen inrichten.
- De contouren van dit voorstel zijn besproken in de Werkplaats Economische Strategie, subregionale bijeenkomsten met de portefeuillehouders economische zaken en in de Raadstafel 21.
- In afstemming met Brainport Development zijn Brainport in Beeld bijeenkomsten georganiseerd in de 21 gemeenten, met als doel de raden van de 21 gemeenten zo goed als mogelijk te informeren over de nieuwe Brainportstrategie en de meerwaarde van de Brainportsamenwerking, zoals die nu is georganiseerd.
- We hebben het voorstel voorgelegd aan de colleges en gemeenteraden, zodat zij hun zienswijze kunnen geven. Op basis hiervan heeft het Algemeen Bestuur in haar vergadering op 29 ingestemd met het voorstel.
- In de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) van Brainport Development NV op 15 december 2016 is het meerjarenplan Brainport Development NV 2017-2020 definitief vastgesteld. Voor de uitvoering van dit meerjarenplan wordt een uitvoeringsovereenkomst gesloten tussen de Metropoolregio Eindhoven en Brainport Development over de regionale bijdrage voor de uitvoering van de opdrachten ter realisatie van de jaarplannen van Brainport Development.

Verkennen van nieuwe strategische thema's ter versterking van Brainport agenda en regionale basics domein

- Opgave Metropoolvorming. We hebben in de Werkplaats Economische Strategie in de afgelopen periode aandacht besteed aan de versterking van onze regionale basics door een strategische verkenning op onze regionale opgave tot Metropoolvorming te voeren. In een werksessie tijdens het Regionaal Platform op 20 april is gesproken over het belang van Metropoolvorming en de versterking van de economische ontwikkeling van onze regio. Ook hier hebben we de verbinding gelegd naar wat Metropoolvorming betekent voor onze gemeentes in de regio en welke opgaven er liggen vanuit economisch-ruimtelijk perspectief. Strategische opgaven voor onze regio zijn benoemd en afgestemd, die via onze centrumgemeenten aansluiting vinden op de nationale strategische ruimtelijk-economische agenda's (REOS).
- People Agenda Brainport. Samen met de Werkplaats hebben we het thema People agenda Brainport verkend en geagendeerd tijdens het Regionaal Platform. Gesproken is over de urgentie voor onze regio om te beschikken over hoogwaardig talent en het feit dat dit een steeds belangrijkere vestigingsfactor wordt voor bestaande en nieuwe bedrijven. Hierbij is gekeken naar het belang van verdere internationalisering van ons onderwijs, de inzet op ons Technologiepact Brainport. Hierbij is ook de verbinding gelegd naar de Werkplaats Arbeidsmarkt die een bredere rol neem in alle economische sectoren om te komen tot een hoogwaardige toekomstbestendige arbeidsmarkt.
- Verkenning Economische thema's. Diverse economische thema's zijn in de Werkplaats verkend. Zo hebben we het thema 'agro food' opgepakt binnen de Werkplaats. De ambitie is om de sterk aanwezige primaire agrosector in onze subregio's meer te verbinden met het technologiecluster in Brainport. We hebben ook bovenregionaal gesprekken gevoerd met andere grenzende partijen zoals ZLTO en Greenport Venlo. Op basis hiervan is de verbinding gelegd naar de verkenning van Ondernemersgedreven initiatief Agrfood-High binnen Brainport verband
- Voor een ander speerpunt dat ook speelt binnen de economische agenda's in onze regio, 'leisure', zijn we vanuit de Provincie Noord-Brabant gevraagd om deel te nemen in het op te richten Brabantbreed Leisurefonds. Ook hier leggen we verbindingen met partijen in onze regio die hierin een relevante rol spelen, zoals EHV 365, zodat we een goed beeld en focus krijgen op het mogelijke belang en inzet van een Leisurefonds in onze regio. Op basis hiervan heeft de Werkplaats een

voorstel ontwikkeld om als partner toe te treden in het Leisureontwikkelfonds Brabant en een jaarlijkse bijdrage te leveren vanuit het regionaal stimuleringsfonds.

Via cofinanciering van projecten creëren van innovatieve economische ontwikkeling en nieuwe bedrijvigheid

- In januari is de eerste tender van 2016 opengesteld, die op 1 april sloot. Maar liefst 41 aanvragen zijn hiervoor ingediend, waarvan 38 aanvragen volledig genoeg waren om in behandeling te nemen. Besluitvorming hierover vindt plaats in juli.
  Tweemaandelijks vindt overleg plaats met de afdeling Business Development van Brainport Development om initiatieven te bespreken en van zo goed mogelijke ondersteuning te voorzien.
- Samen met de 3 andere regio's in Brabant wordt met de Provincie overlegd over voortzetting van het provinciale Regionaal Economisch ActieProgramma, dat onder de vlag van het Stimuleringsfonds namens de Provincie wordt uitgevoerd. Dit levert de regio een financiële multiplier op. De Provincie streeft naar zoveel mogelijk gelijkschakeling tussen de 4 REAP-gebieden.
- Op het gebied van communicatie is gewerkt aan de verbetering van de informatie over het Stimuleringsfonds op de website. Daarnaast is het initiatief genomen tot het ontwikkelen van nieuwe informatiematerialen, waaronder een hand-out die gecombineerd wordt met reeds bestaande communicatiemiddelen van Brainport Development, zodat de bekendheid van het fonds vergroot wordt. Tevens is, op verzoek van enkele gemeenten, medewerking verleend aan een thema-avond 'innovatiefinanciering'. Via social media en de nieuwsbrief van de Metropoolregio Eindhoven zijn met enige regelmaat successen van gecofinancierde projecten uitgelicht.
- De uitvoering van de op individuele MKB-ondernemers gerichte Investeringsregeling SIR en Adviesregeling SAR, loopt volgens verwachting. Er is nog voldoende budget beschikbaar om nieuwe aanvragen in behandeling te kunnen nemen.

De beschreven resultaten lopen in lijn met de beschreven resultaatgebieden in het Werkprogramma 2016. De inzet van de Werkplaats Economische Strategie is binnen beschreven kaders actief nieuwe initiatieven en kansen op te pakken met de verwachting dat dit tot concrete/positieve resultaten leidt in 2017.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	4.958	4.958	4.620
Apparaatskosten	545.380	545.380	508.145
Programmakosten	7.163.011	7.163.011	7.163.011
Lasten	**7.708.391**	**7.708.391**	**7.671.156**
Baten	**6.857.811**	**6.857.811**	**6.896.089**
Saldo	**-850.580**	**-850.580**	**-775.067**

Werkplaats Bedrijventerreinen en detailhandel

"Kwaliteit van en een goede balans tussen vraag en aanbod van bedrijventerreinen en detailhandel"

1. Opgave lange termijn

De Werkplaats Bedrijventerreinen en Detailhandel werkt in triple helix-verband aan de onderwerpen bedrijventerreinen en detailhandel. Centraal staat de versterking van de concurrentiepositie en economische structuur van de regio door een goede balans te realiseren tussen vraag en aanbod. Naast de programmering van bedrijventerreinen en detailhandel besteedt de werkplaats ook aandacht aan nieuwe trends en ontwikkelingen. Voorbeelden daarvan zijn de Ladder voor Duurzame Verstedelijking en de verkenning van de kansen en knelpunten rond het thema logistiek. De werkplaats heeft een nadrukkelijke rol als kennisplatform.

2. Resultaten 2016

- Afstemming tussen gemeenten/subregio's over detailhandelsinitiatieven. Om detailhandelsinitiatieven met een regionale impact te toetsen, wordt onder andere een Regionale Advies Commissie Detailhandel (RACD) ingesteld. Dit is een regionale opschaling van het initiatief van het stedelijk gebied.
- Kennisdeling, afstemming en waar nodig gezamenlijke lobby op relevante thema's met betrekking tot detailhandel en bedrijventerreinen.
- In kaart brengen verborgen detailhandelsbestemmingen (in samenwerking met studenten Fontys Hogescholen).
- Bestuurlijke keuze over hoe om te gaan met vragen uit de logistieke sector.
- Organisatie congres 'Retail 2025' samen met de Provincie Noord-Brabant.
- Organisatie training 'planschade voorkomen' voor ambtenaren en bestuurders.

3. Realisatie 2016

- Afstemming over verschillende detailhandelsinitiatieven (o.a. detailhandel op bedrijventerreinen) in de regio heeft plaats gevonden in de Werkplaats/Team Detailhandel. Voor het Stedelijk Gebied is een voorstel voor een (sub)Regionale Advies Commissie Detailhandel (RACD) uitgewerkt, doch besluitvorming heeft nog niet plaatsgevonden. Afstemming heeft plaats met een provinciaal initiatief voor een commissie. Na besluitvorming in het Stedelijk Gebied komt regionale opschaling van dit initiatief in de Werkplaats aan de orde.
- In januari heeft een kennisbijeenkomst plaatsgevonden voor bestuurders en ambtenaren inzake het voorkomen van planschade, van belang voor functieveranderingen van gebieden (detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren). Hierbij gaf dr.ir A.G. Bregman, lid van de (landelijke) Juridische Expertpool Planschade een uitgebreide toelichting en ging in discussie met aanwezigen.
- Op 12 mei heeft Robert Visser (wethouder Son en Breugel en bestuurlijk trekker Werkplaats Detailhandel en Bedrijventerreinen) met minister Kamp een Retaildeal getekend, namens de 21 gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven. In de Retaildeals versterken gemeenten of regio's hun winkelgebieden in nauw overleg met winkeliers, horeca, vastgoedondernemers, culturele instellingen en bewoners. Een aantal acties in het kader van deze deal zal de komende periode, met kennis van diverse experimenten in den lande ter versterking van de winkelstructuur, in samenwerking met gemeenten en andere partijen worden opgepakt.
- In afstemming met provinciale actie in december zal het regionale congres over centrumontwikkeling in het kader van de Regionale Retaildeal in maart 2017 plaatsvinden.
- Inzake de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) heeft afstemming, o.a. inzake relatie met ontwikkeling bedrijventerreinen, plaatsgevonden met de gemeenten in de regio en heeft kennisuitwisseling plaatsgevonden en zijn mogelijke consequenties in beeld gebracht.

- Intensief overleg inzake de bovenregionale afstemming zeer grootschalige logistiek heeft plaatsgevonden met de Provincie en andere regio's in Brabant. Een "Visie bovenregionale afstemming zeer grootschalige logistiek" is opgesteld en aan de subregio's aangeboden ter opname in de subregionale visies.
- De subregionale visies op de programmering van bedrijventerreinen zijn in het RRO met de provincie in november vastgesteld. Het Team Bedrijventerreinen zet in op monitoring van de subregionale afspraken. In de werkplaats/team bedrijventerreinen is aan de hand van de ontwikkelingen op het DIC en Ekkersrijt het accent gelegd op de kwaliteit van/op bedrijventerreinen. In 2017 zal de kwaliteit van/op bedrijventerreinen verder uitgewerkt en geconcretiseerd worden.

De uitvoering is, met een enkele vertraging, verlopen zoals voorzien in het Werkprogramma 2016.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	1.340	1.340	2.185
Apparaatskosten	147.400	147.400	240.328
Programmakosten	47.500	32.500	11.363
Lasten	**194.900**	**179.900**	**251.691**
Baten	**0**	**0**	**0**
Saldo	**-194.900**	**-179.900**	**-251.691**

Werkplaats Arbeidsmarkt
"Optimale aansluiting lokale arbeidsmarkt"

1. Opgave lange termijn

De Werkplaats Arbeidsmarkt werkt aan een optimale aansluiting van de arbeidsmarkt op de economische Brainport strategie. De mobiliteit op de arbeidsmarkt neemt toe; het gaat steeds meer om 'werk' in plaats van om 'banen'. Tot 2015 lag er een koppeling met het Regionaal Arbeidsmarkt Platform (RAP), maar deze is beëindigd.

De Werkplaats legt in 2016 de focus op de analyse van een aantal gesignaleerde knelpunten op het gebied van arbeidsmarkt. Te beginnen met het thema 'Een leven lang leren / werkzekerheid'.

De Werkplaats betrekt bij het overleg per thema individuele vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en onderwijs. De formele terugkoppeling met onderwijs en bedrijfsleven zal plaatsvinden in het arbeidsmarktplatform dat thans in ontwikkeling is en het RAP gaat opvolgen. De Metropoolregio Eindhoven zal de helft van de kosten hiervan voor haar rekening nemen, de overige kosten zijn voor rekening van Brainport Development.
De Werkplaats houdt zich niet bezig met de uitvoering; dat ligt bij de beide werkbedrijven in Eindhoven en Helmond, alsmede Brainport Development.

2. Resultaten 2016

- Drie Themabijeenkomsten met collegeleden over werkzekerheid.
- Dag van de Logistiek.
- Oprichting Logistiek Platform Zuidoost-Brabant.
- Human Capital agenda Logistiek met als doel 1.400 plaatsingen in 2017 en 2018.
- Ontwerp voor een technische infrastructuur arbeidsmarkt 2.0 (Transit Brabant).
- Blauwdruk voor een transitie- en een opleidingsbedrijf van sectoren
- Conferentie 50 plus met aanbeveling voor een aanpak (begin januari 2017)
- Afronding taken van het RAP. De projecten zijn afgerond, de afrekening zal in 2017 plaatsvinden.

3. Realisatie

De Human Capital Agenda Logistiek als mobilisatiekans voor sectoren

Op grond van een analyse zijn gesprekken gevoerd met werkgevers en werknemers in de Logistieke en de Groothandelssector. Dat gebeurde in samenspraak met de werkplaatsen Economische strategie en Werklocaties. Nadat de beide ROC's bij de afspraken volgende op het overleg zijn betrokken is een gezamenlijke ambitie op de gebieden, arbeid, ruimte en bereikbaarheid benoemd.
Dat heeft op haar beurt geleid tot de oprichting van het Logistieke Platform Zuidoost-Brabant tijdens de Dag van de Logistiek op 22 mei 2016.
Als belangrijkste opdracht vanuit de werkplaats arbeidsmarkt is het opstellen van een Human Capital agenda Logistiek als eerste actie afgesproken. De opdracht deze te ontwikkelen is op 13 juli overgedragen door werkplaatstrekker Jos van Bree aan de voorzitter Henri van Rooijen.
In 2017 is het realiseren van de ambitie van deze agenda het in twee jaar plaatsen van 1.400 mensen op logistieke functies gestart.

Het **thema werkzekerheid** vanuit de werkplaats is met partijen uit de markt een aantal instrumenten ontwikkeld.

Tijdens de werkplaatsen van 13 april en 29 september 2016 is gezamenlijk onderzocht hoe werkzoekenden in een moderne arbeidsmarkt het best kunnen worden gefaciliteerd. Daarbij is van een aantal ontwikkelingen in de toekomst uitgegaan, te weten:

- Een baan voor het leven zal in de toekomst steeds minder voorkomen.
- Werkzoekenden zullen in steeds meer met overgangen – transities in hun leven en loopbaan worden geconfronteerd.

Op grond hiervan verdwijnt het klassieke model werknemer en moet mensen voor door kennis en recente en relevante informatie worden geholpen de regie over hun eigen loopbaan te pakken.
Daartoe is vanuit de werkplaats een **Technische infrastructuur** ontwikkeld genaamd Transit Brabant, met daarbinnen optimale informatie over werk, competenties, instrumenten enz.
Dat systeem is gebaseerd op het idee van een iPhone van de arbeidsmark. Het organiseert de verbinding tussen alle relevante systemen (connectiviteit en eigen verantwoordelijkheid).
Voor financiering en doorontwikkeling van het systeem is een bijdrage aan Rijk, Provincie en Regio gevraagd.

Tijdens dezelfde werkplaatsen is het idee van een **opleidingsbedrijf** ontwikkeld. Steeds meer bedrijven zijn MKB bedrijven en zij kunnen vaak niet een volledige leerling voor een MBO praktijk opleiding in dienst nemen (de zgn. BBL)
Door via de beide ROC's opdrachten voor deze leerlingen bij meerdere kleinere bedrijven op te halen kan een apart opleidingsbedrijf (dat ook in het werkgeverschap voorziet) voor meer leerlingen een praktijkgerichte vakopleiding organiseren. Deze aanpak is de bouw en logistiek in 2016 georganiseerd, in 2017 e.v. willen wij dit ook in andere sectoren als infra en installatiebranche gaan doen.

Ten slotte is op grond van de tripartiete input van partijen tijdens de werkplaatsen over werkzekerheid het concept van Flex en opleiding via een Transitiebedrijf ontwikkeld.
Dat streeft na het behoud van de binding van mensen met een sector, via een aanpak waarbij mensen tijdelijk in dienst komen van een Transitiebedrijf, dat inkomen en omscholing biedt op weg naar een nieuwe vaste baan in de sector.
Voorkomt de val in de WW van mensen en zorgt dat ze hun marktwaarde beter kunnen behouden.
Om dit model te implementeren is ruimte via de Rijksregeling DWSRA nodig, waarbij voor het ondervangen van het leegloopprisico van tijdelijke dienstverbanden, experimenteren met WW middelen mogelijk gaat worden. Hiertoe is een aanvraag bij het Rijk gedaan.

Aanpak met een doelgroep als kern, als voorbeeld 50 plussers.

Tijdens de beide eerste werkplaatsen ontstond de behoefte om in een werkplaats specifiek aandacht aan werkzekerheid aan de onderkant van de arbeidsmarkt te besteden. In het bijzonder voor de groep 50 plusser, ondertussen de helft van alle werklozen.
Dat is begin januari 2017 gebeurd in een manifestatie met 140 mensen in Helmond gericht op bewustwording overheid en bedrijfsleven, maar met 50 plussers zelf.
Uitvoering van de voorgesteld aanpak ligt vooral bij werkbedrijven en UWV. Uitwisseling van ideeën en mogelijkheden. Deze instrumenten waren.

- *Low risk polis*
  Wegnemen of verminderen van risico leidt tot meer kans voor doelgroepen om in dienst te komen hiervoor stond de aanpak in de gemeente Eindhoven model

- *Jobcarving/Peoplecarving*
  Functiedifferentiatie schept banen voor mensen die op relatief eenvoudig werk zijn aangewezen. Maar ook de spiegelbeeld via methode van de Helmondse ondernemer Frans Huijbregts werkt "mensen in algemene dienst aannemen en zoeken van werk binnen je onderneming" Vereist wel grote inzet van de ondernemer. Dit schept kansen voor mensen aan de onderkant van de markt.

- *Ondernemerschap als alternatief*
  Hierbij is het voorbeeld van de Maastrichtse hoogleraar Josette Dijkhuizen gebruikt die dit vooral met vrouwen uit achterstandsgroepen (het zgn. Krachtbedrijf) heeft ontwikkeld..
  Meer 50 plussers aan de slag door gebruikmaken ideeën, voorbeelden en vooral contact mensen bedrijven organiseren.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	1.742	1.742	769
Apparaatskosten	191.620	191.620	84.590
Programmakosten	0	0	202.102
Lasten	**191.620**	**191.620**	**286.692**
Baten	**0**	**0**	**202.102**
Saldo	**-191.620**	**-191.620**	**-84.590**

	2016
Programma	**Metropoolregio Eindhoven**
Deelprogramma	**Fysieke leefomgeving**
Beleidstaken	**- Werkplaats Strategie Ruimte** **- Werkplaats Mobiliteit en Innovatie** **- Werkplaats Wonen**

Werkplaats Strategie Ruimte

"Regionale ruimtelijke strategie als basis voor gezamenlijke afspraken"

1. Ambitie lange termijn

De fysieke leefomgeving is een belangrijke voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat in de regio. De Werkplaats Strategie Ruimte werkt daarom aan een regionale integrale ruimtelijke visie: een 'Integrale Ruimtelijke Strategie'. De Integrale Ruimtelijke Strategie wordt de samenwerkingsagenda van de partners die de basis vormt voor gezamenlijke afspraken en gezamenlijk handelen. Het wordt een gezamenlijk en breed gedragen toekomstbeeld op de hoofdstructuur van de regio voor de komende 20 jaar. Het wordt een flexibele en 'levende' kaart van de regionale hoofdstructuur (denk aan knooppunten, infrastructuur, campussen, landschap, hinderlocaties en specifieke kwaliteitsmilieus). De kaart heeft geen juridische betekenis, maar bevat richtinggevende elementen.

2. Resultaten 2016

- Een gedragen regionale integrale ruimtelijke strategie met overzichtskaart.
- Afstemming en kennisuitwisseling tussen gemeenten/subregio's en andere partijen.
- Belangenbehartiging van de regio op verschillende schaalniveaus.

3. Realisatie 2016

Maken van een regionale integrale ruimtelijke strategie

- Wij hebben proposities opgehaald uit de subregio's. Dit zijn bouwstenen voor de integrale ruimtelijke strategie.
- Wij hebben de thema's en deelproducten benoemd die in de ruimtelijke strategie opgenomen worden.
- Wij hebben in de Werkplaats Strategie Ruimte het gesprek met kennisinstellingen (Design Academy, Fontys, TUE), bedrijfsleven (partijen zoals BZW en bedrijven als ASML) over de ruimtelijke strategie georganiseerd en gevoerd. De Waterschappen De Dommel en Aa en Maas zijn aan de Werkplaats toegevoegd.
- We hebben afgestemd met andere werkplaatsen in het afstemmingsoverleg van de bestuurlijk trekkers. Met publieke partijen is een analyse gemaakt over de ruimtelijke maatregelen, die de ambities van de werkplaatsen kunnen ondersteunen. Hiermee zijn de ruimtelijke aspecten van de andere werkplaatsen in beeld gebracht.
- Wij hebben het schrijf-en tekenwerk voor de regionale integrale ruimtelijke strategie georganiseerd. Hiervoor is een bureau geselecteerd dat de nieuwe strategie gaat schrijven. We hebben een begeleidingsgroep van ambtenaren uit de regio ingesteld, die de opdracht aan het adviesbureau begeleidt en bijeenkomsten van deze groep georganiseerd. In de Werkgroep Ruimte vindt informatieoverdracht en afstemming plaats. Ook hebben we gezorgd voor bestuurlijke bespreking en verankering. Dit in het Regionaal platform en in een gesprek per gemeente.
- Op het thema Energie en Ruimte is aangehaakt bij een initiatief van het Ministerie van I&M. We hebben georganiseerd dat we als regio in beeld gaan brengen wat de ruimtelijke gevolgen/maatregelen zijn van het energie neutraal maken van de regio.
- Klimaatadaptatie is met waterschappen en gemeenten opgepakt. Een klimaatstresstest is voorbereid.

- Met de ons omringende regio's in Brabant, Limburg en België is onderzocht op welke onderwerpen we gedeelde belangen hebben en hoe we elkaar kunnen versterken.
- Samen met 'LivingIn' zijn expats en partners van expats bevraagd op wat zij belangrijk vinden in de leefomgeving.
- Op het gebied van het maken van robuuste natuurparken is aansluiting gezocht en gevonden met initiatieven in de regio, meer bepaald het Van Gogh National Park.
- We hebben bijgedragen aan de versnellingsafspraken en deze verwerkt in de ruimtelijke strategie.

Afstemming en kennisuitwisseling tussen gemeenten/subregio's en andere partijen

- Wij hebben bijeenkomsten georganiseerd over deelonderwerpen en thema's. Dit betreft de onderwerpen proximity, leegstand en kenniswerkers.
- Wij hebben de integraliteit van de regionale opgave bevorderd door te zorgen voor afstemming en koppeling tussen de opgaven in de subregio's en de verschillende werkplaatsen. Dit is gebeurd door bespreking in het Regionaal Platform en in de besprekingen tussen werkplaatstrekkers.
- We hebben desgevraagd bijgedragen aan gemeentelijke en intergemeentelijke ontwerpopdrachten met regionale belang.
- We hebben REOS (Ruimtelijk Economische Ontwikkeling Strategie) geïntegreerd in de Strategie Ruimte.

Belangenbehartiging van de regio op verschillende schaalniveaus

- Wij hebben ruimtelijke belangen van de regio ingebracht in overleggen van strategische betekenis. Wij hebben meegepraat over de provinciale omgevingsvisie. Wij hebben inbreng gehad in Brainport City. Inmiddels is deze taak overgegaan naar de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied.
- Wij beïnvloeden en dragen bij aan (al dan niet rechtstreeks) projecten of overleggen op bovenregionale schaal, waar regionale belangen aan de orde zijn. Dat doen we onder andere door middel van een door de Metropoolregio geïnitieerd overleg met strategische ambtenaren van de subregio's en de steden.
- We hebben bijgedragen aan het debat in de regio en provincie over ruimtelijke thema's. In dit kader gaan we ons aansluiten bij de DeltaMetropool, waar we een vertegenwoordigende functie zullen hebben voor de Brabantse partijen.

De uitvoering is verlopen zoals voorzien in het Werkprogramma 2016.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	2.546	2.546	2.776
Apparaatskosten	280.060	280.060	305.305
Programmakosten	37.500	90.000	89.177
Lasten	**317.560**	**370.060**	**394.482**
Baten	**0**	**0**	**0**
Saldo	**-317.560**	**-370.060**	**-394.482**

Werkplaats Mobiliteit en Innovatie

"De regio duurzaam slim verbonden"

1. Opgave lange termijn

Een goede bereikbaarheid voor personen-en goederenvervoer is een belangrijke randvoorwaarde om een excellente regio te zijn. Mobiliteit kent echter ook negatieve aspecten zoals geluidsoverlast, luchtvervuiling en ongevallen. Deze negatieve aspecten willen we zoveel mogelijk minimaliseren. De Werkplaats Mobiliteit en Innovatie gaat in triple helix verband hiermee aan de slag. De ambitie van de Metropoolregio Eindhoven op het gebied van mobiliteit is:

- We zorgen voor een optimale regionale en (inter)nationale bereikbaarheid van alle toplocaties in de regio Eindhoven, binnen randvoorwaarden van leefbaarheid, (verkeers)veiligheid en (maatschappelijke) toegankelijkheid.
- De Metropoolregio Eindhoven is de Europese regio waar innovatieve mobiliteitsconcepten worden ontwikkeld, getest, geïmplementeerd en geëxporteerd.

2. Resultaten 2016

- Realisatie Bereikbaarheidsagenda voor de hele regio
- Opstellen 'bidbook', waarin maatregelen zijn uitgewerkt over meerdere jaren om de bereikbaarheid in de regio te verbeteren. Ook gaat het om innovatieve maatregelen om de leefbaarheid te bevorderen.
- Sluiten Bereikbaarheidsakkoord waarin de maatregelen zijn uitgewerkt.
- Bijdrage geleverd aan de regionale integrale visie ruimte en mobiliteit.
- Belangen van de regio op het gebied van mobiliteit ingebracht in provinciaal en landelijk beleid.
- Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP): een door de 21 gemeenten gedragen voorstel voor de inzet van de door de provincie gereserveerde middelen voor mobiliteitsprojecten.
- Afstemming tussen de regiogemeenten op verschillende schaalniveaus.

3. Realisatie 2016

Realisatie Bereikbaarheidsagenda en sluiten van Bereikbaarheidsakkoord

- De focus van de Werkplaats Mobiliteit en Innovatie lag in de eerste helft van 2016 helemaal op het opstellen van de Bereikbaarheidsagenda. De Bereikbaarheidsagenda is breed gedragen strategie voor de mobiliteit in de regio, inclusief maatregelenpakket en de financiering. We hadden ons voorgenomen om het vóór juli 2016 gereed te hebben en dat is gelukt. Op 23 juni 2016 is de Bereikbaarheidsagenda aangeboden aan de provincie en is het proces gestart voor vaststelling door de raden.
- Onderdeel van de Bereikbaarheidsagenda is een voorstel van de regio, een soort 'bidbook', voor de besteding van de destijds door het SRE gespaarde middelen voor De Ruit, die bij de afschaffing van de WGR+ zijn overgegaan naar de Provincie. Dit onderdeel noemen we het Bereikbaarheidsakkoord.
- Het proces van de Bereikbaarheidsagenda fungeerde in de praktijk als een ontwikkeltraject voor het opstellen van een visie en strategie. Het afronden van de visie en strategie is integraal onderdeel geweest van het proces om te komen tot een visie ruimte en mobiliteit.
- De periode waarin de Bereikbaarheidsagenda is opgesteld was kort en de agenda is opgesteld met een grote betrokkenheid van publieke en maatschappelijke partners. Deze snelkookpan heeft een forse inspanning gevraagd van de Werkplaats Mobiliteit en Innovatie en het kernteam van ambtenaren van de gemeenten Eindhoven, Helmond, Gemert-Bakel, Valkenswaard, Bladel, Veghel en de Metropoolregio Eindhoven. Hierbij is ook externe ondersteuning ingezet voor de bestuurlijke procesbegeleiding, kostenramingen en visualisering.
- Ook van de gemeenten is veel gevraagd, met ingelaste overleggen voor wethouders, ambtenaren en raadsleden.
- Met het proces hebben we de samenwerking zwaar belast. In een evaluatie zijn leerpunten uit dit proces opgehaald.

- De tweede helft van 2016 stond in het teken van vaststelling door de raden van alle gemeenten én het ontwikkelen van een voorstel voor governance, organisatie en financiering.
- De gemeenten zijn ondersteund bij de behandeling van de Bereikbaarheidsagenda in de raden, o.a. door de levering van een basispresentatie en presentaties in de raden door leden van het ambtelijk kernteam. De visualisatie van het onderliggende concept in een soort stripboek is één van de ingezette instrumenten.
- De raden van alle gemeenten hebben ingestemd met de Bereikbaarheidsagenda.
- Voor de governance, organisatie en financiering is een voorstel ontwikkeld. Dit voorstel is de basis voor discussie begin 2017. Een groep van directeuren en gemeentesecretarissen is daarbij betrokken geweest.
- Innovatie is in de vorm van 'smart mobility' een integraal thema in de Bereikbaarheidsagenda.
- Eind 2016 is Brainport Development in opdracht van de Metropoolregio gestart met een studie naar de beste vorm om in de regio samenwerking op het gebied van slimme mobiliteit te versnellen (landingsplaats Smart Mobility).
- Er zijn, in afwachting van de resultaten van de studie naar de landingsplaats, enkele bescheiden initiatieven geweest om de samenwerking met de triple helix een start te geven. Dit is op ambtelijk niveau geweest, omdat de bestuurders in de werkplaats hun focus vooral wilden houden op de Bereikbaarheidsagenda. De initiatieven:
    - Zeventien studenten van de Design Academy werkten onder begeleiding van docenten aan nieuwe concepten, die aansluiten bij de bereikbaarheidsopgave van de regio. Helaas zijn de resultaten onvoldoende teruggekoppeld;
    - In het kader van EU-project Upside heeft de TU/e 3 workshops rond de bereikbaarheidsopgave van de regio georganiseerd. Studenten, wetenschappers en bedrijven hebben hieraan deelgenomen.
    - In mei heeft de Metropoolregio Eindhoven deelgenomen aan een tweedaagse Hackaton met als opgave hoe de verkeersdatastromen te 'ontzuilen' en de kansen van urban mining (gebruik maken van nu al openbare datastromen).

Afstemmingen tussen de regiogemeenten/subregio 's op verschillende schaalniveaus

- Het opstellen van de Bereikbaarheidsagenda heeft geleid tot flankerende bijeenkomsten in de regio (op lokaal en subregionaal niveau). De leden van Werkplaats en kernteam, inclusief de ingehuurde externe bestuurlijk procesmanager, hebben daar bijdragen aan geleverd.
- Er was een intensivering van reguliere bijeenkomsten. Wij organiseren in 2016 ongeveer één keer per maand een bijeenkomst van de Werkplaats, het Portefeuillehoudersoverleg en het voorbereidend ambtelijk overleg TOVER. Naar het eind van het jaar toe werden de bijeenkomsten minder frequent georganiseerd.
- Er zijn extra bijeenkomsten georganiseerd voor de overige bestuurders en stakeholders. Tijdens de versnellingsbijeenkomst op 7 maart hebben zij zich kunnen laten informeren en hebben ze inbreng kunnen leveren. Op 23 maart organiseerden we een inspiratiebijeenkomst over Smart Mobility. En we hielden op 20 mei een fusiebijeenkomst.
  Rondom deze bijeenkomsten hebben we extra ambtelijke overleggen georganiseerd.
- De raadsleden hebben we uitgenodigd voor de inspiratiebijeenkomst van 23 maart, de fusiebijeenkomst van 20 mei en een slotbijeenkomst op 23 juni. Daarnaast hebben we voor hen bijeenkomsten georganiseerd op 1 april (i.c.m. bezoek Statenleden) en op 6 april (Raadsledenbijeenkomst).
- De afstemming tussen de gemeenten kende extra ambtelijke en bestuurlijke overleggen, op zowel lokaal, sub-regionaal en regionaal niveau. Voor een groot deel zijn ook deze extra bijeenkomsten door de Metropoolregio georganiseerd of zijn daar presentaties verzorgd (bestuurlijk en ambtelijk).

Bijdrage geleverd aan de integrale ruimtelijke strategie

Ambtelijk is input gegeven aan de integrale ruimtelijke strategie.

Belangen van de regio op het gebied van mobiliteit ingebracht in provinciaal en landelijk beleid

Roël Hoppezak, bestuurlijk trekker van de Werkplaats Mobiliteit, vervult een belangrijke rol in de Programmaraad van de samenwerking op Zuid-Nederlands niveau (SmartwayZ.NL). Daarnaast is bestuurlijk en ambtelijk aangesloten bij een landelijk initiatief om het belang van de bereikbaarheid van de stedelijke regio's te benadrukken (Platform Stedelijke Bereikbaarheid).

Opstellen en vaststellen Regionaal UitvoeringsProgramma (RUP)

- Eind 2016 hebben we een RUP 2017 opgesteld voor onze regio.
- Vanuit dit RUP subsidieert de Provincie tal van projecten op het gebied van verkeer en vervoer in de regio. Dit geldt voor infrastructurele projecten en ook voor mensgerichte projecten. Metropoolregio Eindhoven heeft de prioritering van de maatregelen georganiseerd.
- Er is, met succes, intensief gewerkt aan het organiseren van de 'GGA-taak'. Het proces om ieder jaar te komen tot een regionaal uitvoeringsprogramma is opgelijnd, inclusief een samenwerkingsovereenkomst. Elk college heeft ingestemd met het ondertekenen van deze Samenwerkingsovereenkomst GGA Zuidoost-Brabant. Tevens zijn er afspraken gemaakt over de financiering van gezamenlijke uitvoeringsprojecten op het gebied van mobiliteit.

De resultaten overstijgen het in het Werkprogramma benoemde pakket. Dit heeft een forse extra inspanning gevraagd van de leden van de Werkplaats en de voorzitter in het bijzonder. Ambtelijk is externe capaciteit ingehuurd om deze resultaten te kunnen bereiken.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	2.680	2.680	4.326
Apparaatskosten	294.800	294.800	475.860
Programmakosten	57.500	276.800	305.854
Lasten	**352.300**	**571.600**	**781.714**
Baten	**0**	**106.800**	**181.800**
Saldo	**-352.300**	**-464.800**	**-599.914**

Werkplaats Wonen
“Wonen in een complete regio”

1. Ambitie lange termijn
Om een economische wereldspeler te kunnen zijn, is het belangrijk om als regio aantrekkelijke woningen en een goede woonomgeving aan te kunnen bieden. We willen een evenwichtige en toekomstbestendige woningmarkt voor onze inwoners:
- met een sterk stedelijk én een sterk landelijk gebied;
- met een gevarieerd aanbod van woningen, woonmilieus en voorzieningen;
- met oog voor kwaliteitsverbetering, verduurzaming en levensloopbestendigheid van de woningvoorraad als geheel;
- met aandacht voor de mogelijkheden om leegstaand en leeg komend vastgoed (beter) te benutten;
- met een goede samenwerking en afstemming tussen alle woningmarktpartijen.

2. Resultaten 2016

- Vervolgtraject advies Werkplaats Wonen: opstellen vervolgproces, bijvoorbeeld door stappenplan, uitgangspuntennotitie en/of actieprogramma.
- Actualisatie Regionale Agenda Wonen en ‘Regionale begrippenlijst Wonen’.
- Afstemming tussen de regiogemeenten/subregio’s.
- Coördinatie onderzoek kernvoorraad.

3. Realisatie 2016

Vervolgtraject advies Werkplaats Wonen

- Wij hebben de zienswijzen van de verschillende woningmarktpartijen op het door de Werkplaats Wonen uitgebrachte advies verzameld en in verschillende overleggen besproken. De Werkplaats heeft intensief met elkaar gesproken of er nog een rol is en wat die dan zou moeten zijn. De Werkplaats wil graag door, nadrukkelijk in samenwerking met de verschillende woningmarktpartijen.
- Op basis van de ontvangen zienswijzen van gemeenteraden, Provincie, belangenorganisaties, woningcorporaties en andere woningmarktpartijen hebben wij tijdens het Regionaal Platform van 20 april een voorstel gedaan voor een vervolgproces op het advies van de Werkplaats Wonen. In dat voorstel zijn uitgangspunten en acties opgenomen.
- Wij hebben op basis van de opmerkingen tijdens het Regionaal Platform van 20 april een definitief procesvoorstel opgesteld. Dit is ter besluitvorming voorgelegd aan het Regionaal Platform van 29 juni. Met enkele kanttekeningen hebben zij daarmee ingestemd.
- Het procesvoorstel bestaat uit twee punten: (1) het versterken van de Regionale Agenda Wonen en (2) het doen van gezamenlijk onderzoek naar de regionale woningmarkt. Samen met colleges, raadsleden, ambtenaren, provincie, woningcorporaties en andere woningmarktpartijen voeren wij als werkplaats dit voorstel nu verder uit. Wij hebben een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de in december vastgestelde Regionale Agenda Wonen. De werkplaats is ook eigenaar van een aantal taken uit het actieprogramma van de agenda.
- Voor de werkplaats is het belangrijk dat het niet alleen bij praten blijft: er moet echt iets gebeuren. Wij hebben daarom een begin gemaakt met een aangepaste opdracht voor de werkplaats. In 2017 werken wij dit verder uit.

Woningmarktonderzoek

- Wij hebben het aanleveren van data door gemeenten en woningcorporaties gecoördineerd voor het onderzoek naar de sociale woningvoorraad en de doelgroep. De onderzoeksafdeling van de gemeente Helmond heeft de data verzameld en geanalyseerd. Op 16 juni 2016 zijn de resultaten gepresenteerd aan gemeenten en corporaties.
- Wij hebben met gemeenten en corporaties de eerste uitgangspunten geformuleerd voor het nieuwe woningmarktonderzoek dat in 2017 onder coördinatie van de Metropoolregio Eindhoven wordt uitgevoerd.

Afstemming tussen de regiogemeenten en marktpartijen

- Op 27 mei hebben de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant in overleg met de 13 woningcorporaties de Minister gezamenlijk voorgesteld om de Metropoolregio Eindhoven aan te wijzen als één woningmarktregio. Dit in het kader van de Woningwet 2015. Daarmee was de Metropoolregio Eindhoven de eerste regio in Nederland die zo'n aanvraag heeft ingediend. Op 30 augustus heeft de Minister hiermee ingestemd. Wij hebben dit proces gecoördineerd en het voorstel aan de minister opgesteld.
- Wij hebben twee keer een portefeuillehoudersoverleg wonen en zes keer een ambtelijk overleg wonen voorbereid en georganiseerd. Thema's die aan de orde zijn gekomen, zijn onder andere de huisvesting van asielzoekers en vergunninghouders, het Regionaal Migranten Informatie Punt, Woonkeur, de Regionale Agenda Wonen en het woningmarktonderzoek.
- Wij hebben samen met het Kenniscluster Wonen Zuidoost-Brabant een mini-symposium georganiseerd met als titel "Woningmarkt Zuidoost-Brabant uit de crisis?". Het symposium was met meer dan 100 mensen erg druk bezocht.
- Wij hebben op 12 oktober een mini-symposium over EU-arbeidsmigranten georganiseerd. Dat is bezocht door zo'n 60 mensen. Hierin constateerden de verschillende partijen betrokken bij de huisvesting en integratie van arbeidsmigranten dat er nog veel te verbeteren is in de omstandigheden waarin deze arbeidsmigranten in de regio Eindhoven werken, wonen en leven. Dus ondanks de verminderde aandacht van het Rijk voor deze doelgroep, heeft de Stuurgroep besloten om regionaal de goede huisvesting en integratie van arbeidsmigranten te blijven stimuleren.
- Wij hebben 3x een Platform Wonen voorbereid en georganiseerd met erg interessante discussies over onder andere een onderzoek naar de relatie tussen de levensloop van huishoudens en hun veranderende voorkeur voor woonmilieus, nut en noodzaak van gemengde wijken en een interessante discussie over wat er nodig is om weer vaart te krijgen in de woningbouw.
- Wij hebben de Regionale Begrippenlijst Wonen voor 2017 geactualiseerd.

De uitvoering is conform het Werkprogramma 2016.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	1.340	1.340	1.177
Apparaatskosten	147.400	147.400	129.470
Programmakosten	101.100	71.100	41.998
Lasten	**248.500**	**218.500**	**171.468**
Baten	**0**	**0**	**0**
Saldo	**-248.500**	**-218.500**	**-171.468**

	2016
Programma	**Metropoolregio Eindhoven**
Deelprogramma	**Bestuurlijke samenwerking**
Beleidstaken	**- Organisatie regionaal netwerk**

Organisatie regionaal netwerk

"Een succesvolle energieke samenwerking"

1. Opgave lange termijn

De bestuurlijke regionale samenwerking gebeurt in een goed functionerend netwerk. Samenwerking gebeurt, afhankelijk van het onderwerp, met partners uit de triple helix en met maatschappelijke organisaties. De ambtelijke organisatie van de Metropoolregio Eindhoven organiseert de afstemming, ontmoeting en kennisdeling tussen de gemeenten en andere partijen.

2. Resultaten 2016

- In verbinding brengen van regionale opgave tot Metropoolvorming met subregionale en nationale strategische agenda's.
- Samenwerking en afstemming met overige samenwerkingspartners, zoals de provincie.
- Organisatie Regionaal Platform (zes keer).
- Organisatie Raadstafel21 (vier keer).
- Organisatie Raadsledenbijeenkomsten (twee keer).
- Organisatie bijeenkomsten bestuurlijk trekkers (vier keer).
- Organisatie 'Bestuurlijk Overleg Basics' (Basics Beraad).
- Ondersteuning Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur.
- Afstemming over de regionale samenwerking met de regiogemeenten (bestuurlijk en ambtelijk).
- Delen van actuele ontwikkelingen op het regionale schaalniveau via online communicatiemiddelen.
- Vastgestelde onderzoeksvraagstelling evaluatie bestuurlijke samenwerking.
- Vastgestelde begroting, Bestuursrapportage, Jaarrekening en Werkprogramma.

3. Realisatie 2016

In verbinding brengen van regionale opgave tot Metropoolvorming met subregionale en nationale strategische agenda's

- Het thema 'metropoolvorming' is regelmatig aan de orde geweest in het afstemmingsoverleg tussen de bestuurlijk trekkers van de werkplaatsen en gesprekstafels. We zorgen voor verbinding tussen de (sub)regionale opgaven en de nationale strategische agenda's, zoals REOS (Regionaal Economische Ontwikkel Strategie) en NOVI (Nationale Omgevingsvisie). Ook zijn de gemeenten meegenomen in de totstandkoming van de Nationale Actieagenda Brainport, die in samenwerking met minister Kamp wordt opgesteld.
  Binnen onze regio spelen de twee centrumgemeenten Eindhoven en Helmond en de Stichting Brainport bij genoemde strategische agenda's momenteel een natuurlijke rol. De Werkplaats Economische Strategie heeft hierbij een centrale rol om de regiogemeenten te laten aansluiten. in het Regionaal Platform van 20 april en 14 december is uitgebreid stilgestaan bij deze nationale agenda's. Ook met onze ambtelijke contactpersonen bij de regiogemeenten is regelmatig besproken hoe we alle gemeenten kunnen meenemen, en zo de positie van de partijen aan de gesprekstafels in Den Haag kunnen versterken (o.a. bijeenkomst Peelgemeenten; bijeenkomst bestuursambtenaren).

Samenwerking en afstemming met overige samenwerkingspartners, zoals de provincie

- De bestuurlijk trekkers van de werkplaatsen hebben in hun afstemmingsoverleg de wens uitgesproken om een sessie te organiseren met de leden van Gedeputeerde Staten. Ook vanuit GS kwam een oproep om gezamenlijk te komen tot nadere afspraken op diverse dossiers, zoals ook in de andere regio's gebeurt. Hiertoe hebben we gewerkt aan een inhoudelijke propositie. Op 6 december is een bijeenkomst georganiseerd tussen GS, DB, een vertegenwoordiging van de Stichting Brainport en een vertegenwoordiging van de werkplaatsen. Hier zijn zogenoemde 'Versnellingsafspraken' besproken: afspraken op een aantal strategische dossiers om te komen tot versnelling. Deze Versnellingsafspraken worden begin 2017 verder uitgewerkt in concrete acties vanuit de verschillende betrokken partijen (provincie; Metropoolregio; Stichting Brainport; subregio's/streeknetwerken; gemeenten).

Bestuurlijk overleg / afstemming gemeenten / communicatie

- In 2016 is 5x een Regionaal Platform georganiseerd. De geplande bijeenkomst van september is komen te vervallen, aangezien deze vrij kort na de zomervakantie stond ingepland. De belangrijkste thema's die aan de orde zijn gekomen zijn: samenwerking op het terrein van logistiek; de inbreng in de nieuwe Integrale Strategie Ruimte; de ontwikkelingen op landelijk niveau in de strategische agenda's (REOS; Actieagenda Brainport); de Bereikbaarheidsopgave; de adviezen van de Werkplaats Wonen; 'Big data' en de Omgevingswet.
- Conform planning is 4x een Raadstafel21 georganiseerd. Gesproken is onder andere over de rol en werkwijze van de Raadstafel21; de inbreng van de raden in de Regionale Ruimtelijke Strategie (inclusief energietransitie); de voorstellen m.b.t. de meerjarenfinanciering Brainport; de voorstellen voor samenwerking op het sociaal domein; de procedure rond de concept-Begroting 2017; de samenwerking op het thema wonen en de governance/financiering van het Bereikbaarheidsakkoord.
- Conform planning is 2x een raadsledenbijeenkomst georganiseerd. In de bijeenkomst van 6 april is input geleverd voor de nieuwe Regionale Ruimtelijke Strategie en er is gediscussieerd over de samenwerking op het gebied van bereikbaarheid, met name ook over het proces om te komen tot een gezamenlijk Bereikbaarheidsakkoord. In de bijeenkomst van 5 oktober stond het thema energietransitie centraal. Er is een rondleiding gegeven bij kennisorganisatie Differ en de raadsleden zijn meegenomen in de uitdaging die er ruimtelijk ligt als we als regio energieneutraal willen worden.
- Er is drie keer een afstemmingsoverleg tussen de bestuurlijk trekkers georganiseerd, waarin is gesproken over de strategische (integrale) opgaven voor de regio. Specifiek is (onder andere) aan de orde gekomen: de versnellingsafspraken met de Provincie, de Actieagenda Brainport, de Integrale Strategie Ruimte en de positionering van thema's als zorg en duurzaamheid.
- Om de inzet van de regio op de bovenregionale tafels af te stemmen worden in het Basics Beraad strategische vraagstukken uitgewisseld. De bespreking van de inzet op het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) is op 10 oktober in het Basics Beraad besproken. Hieraan nemen de gemeenten Eindhoven, Helmond en de bestuurlijk trekkers van de Werkplaatsen Strategie Ruimte en Mobiliteit & Innovatie deel. Verdere terugkoppeling heeft plaats gevonden via het Regionaal Platform.
- Het Algemeen Bestuur is in 2016 drie keer bij elkaar gekomen. Aan de orde is gekomen (onder andere): het Werkprogramma 2016, de voorbereiding van de evaluatie van de bestuurlijke samenwerking, de werkwijze van de rekenkamer en de Beleidsnotitie Kaders Planning en Control van de vier regionale Gemeenschappelijke Regelingen
- Verder zijn bijeenkomsten georganiseerd voor de bestuursambtenaren, griffiers en communicatieadviseur, is er regelmatig overleg geweest met de gemeentesecretarissen en is begin 2016 de kennismakingsronde met alle burgemeesters afgerond.
- Communicatie heeft plaatsgevonden via de digitale nieuwsbrieven, twitter en onze website. Voor de samenwerking met onze gemeenten en andere partijen maken we gebruik van groepen via Agora extranet.

Onderzoeksvraagstelling evaluatie bestuurlijke samenwerking vastgesteld

- In zijn vergadering van 17 februari heeft het Algemeen Bestuur de onderzoeksvragen voor de evaluatie vastgesteld. Vervolgens is een bestuurlijke werkgroep in het leven geroepen, die deze onderzoeksvraagstelling verder heeft uitgewerkt in een plan van aanpak. In deze bestuurlijke werkgroep zijn alle subregio's vertegenwoordigd. Ook de voorzitter van de Raadstafel21 neemt deel aan de bestuurlijke werkgroep. Op 29 juni is het concept-plan van aanpak, inclusief onderzoeksvraagstelling, voorgelegd aan het Regionaal Platform en vervolgens ter consultatie aan de gemeenteraden voorgelegd. Op 14 december 2016 heeft het Algemeen Bestuur de definitieve onderzoeksvraagstelling door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Er is voor gekozen om de evaluatie door een extern bureau te laten uitvoeren, namelijk Berenschot. Conform de Gemeenschappelijke Regeling zal het Algemeen Bestuur uiterlijk 1 juli 2017 verslag uitbrengen (met conclusies en aanbevelingen) aan de colleges en raden.

Begroting, Bestuursrapportage, Jaarrekening en Werkprogramma

- De Begroting 2017 is voorgelegd aan alle gemeenteraden, met een afschrift aan de colleges. Op 29 juni is de Begroting 2017 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.
- De Jaarrekening 2015 is behandeld in het Algemeen Bestuur op 29 juni. Vervolgens is deze ter kennisname naar de gemeenteraden gestuurd. Voorafgaand is in mei een uitgebreider Jaaroverzicht over 2015 naar de colleges en de raden gestuurd.

De uitvoering is in lijn met het Werkprogramma 2016 verlopen.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	11.122	11.122	11.815
Apparaatskosten	1.223.420	1.223.420	1.299.650
Programmakosten	215.100	215.100	207.943
Lasten	**1.438.520**	**1.438.520**	**1.507.593**
Baten	**0**	**0**	**0**
Saldo	**-1.438.520**	**-1.438.520**	**-1.507.593**

	2016
Programma	**Oud SRE**
Deelprogramma	**Oud SRE** **Voorziening Gulbergen**
Beleidstaken	**- Contractbeheer afval** **- Upside** **- Voorziening Gulbergen**

Oud SRE

1. Opgave

Binnen de Metropoolregio Eindhoven vindt de afwikkeling plaats van enkele oud SRE projecten welke in het door de Regioraad vastgestelde Transformatieplan SRE niet als structurele regionale opgave zijn benoemd.

Lopende projecten in het jaar 2016:

- Contractbeheer afval
- Upside

2. Resultaten 2016

- Contractbeheer afval: Uitvoering geven aan de verplichtingen welke volgen uit deelname aan de Vereniging van Contractanten (VvC).
- Deelname in het Europese subsidieproject Upside.
- Financiële afwikkeling van de Europese subsidieprojecten Cradle to Cradle, Biobased Business en Pure Hubs.

3. Realisatie 2016

Contractbeheer Afval

De Metropoolregio Eindhoven heeft uitvoerende taken op het gebied van duurzaamheid en materialentransitie overgedragen aan subregio's en/of gemeenten. Dit geldt niet voor het beheer en nakomen van lopende regionale contracten inzake afval tot en met januari 2017. Specifiek gaat het om de deelname aan de Vereniging van Contracten (VvC). De VvC behartigt de gemeenschappelijke belangen van de Brabantse gewesten (en gemeenten). Van de VvC zijn conform haar statuten alleen samenwerkingsverbanden van gemeenten lid die uit hoofde van de aanbiedingsovereenkomsten voor huishoudelijk restafval dan wel gft-afval een contractuele relatie hebben met Afvalsturing Brabant. De Metropoolregio Eindhoven is contractpartij.

In de afgelopen jaren is minder restafval voor verbranding aangeleverd dan contractueel afgesproken door de VvC en de verwachting is dat ook in de komende jaren sprake zal zijn van een tekort. Tekorten moeten door de gewesten gezamenlijk worden gecompenseerd. De tekortgewesten worden aangesproken op het eventuele verlies bij onderbezetting van de verbrandingsovens.
De discussie over afwenden van boetes in het kader van de aanleverplicht en mogelijk de verdeling hiervan is nog steeds gaande. Dit vraagt om een collectieve benadering, een sterke bestuurlijke lobby vanuit de regio en om voorstellen die aan alle 21 gemeenten worden voorgelegd.

Voor het contractbeheer worden separate afspraken gemaakt over regionale afstemming, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Hiervoor wordt de gesprekstafel duurzaamheid gebruikt.
Ook is er ambtelijke en bestuurlijke vertegenwoordiging bij de Brabant brede overleggen van de VvC.

In 2015 heeft het Nederlands Arbitrage Instituut de Brabantse gewesten volledig in het gelijk gesteld in het geschil met Attero over de aanleververplichting en de minimale volumeverplichting van brandbaar afval over de jaren 2011 tot en met 2014. Attero is tegen uitspraak in beroep gegaan. Tevens heeft Attero een factuur gestuurd van € 2,3 miljoen voor minderlevering in 2015.

Upside

UPSIDE is een Europees project (FP7/Horizon2020) dat als doel heeft de mismatch tussen innovaties en de eindgebruiker te onderzoeken. Het project kent een vijftal partnerregio's, die elk verantwoordelijk zijn voor een eigen onderwerp. Het SRE is als partner verantwoordelijk voor het thema E-Health (gericht op het langer zelfstandig blijven wonen).
Voor E-Health zijn al tienduizenden oplossingen bedacht door incubators, start-ups en andere kleine bedrijven die slimme ICT oplossingen voor de markt ontwikkelen. In de praktijk blijkt nog geen 5% van deze oplossingen daadwerkelijk succesvol door de markt opgepakt te worden. UPSIDE is er op gericht (1) te ontdekken waarom zo veel oplossingen niet door de markt opgenomen worden, (2) te onderzoeken welke hordes genomen moeten worden om producten / services wel tot een succes te maken en om (3) vervolgens ook echt met die oplossingen aan de slag te gaan.
Doel van UPSIDE is om economische en sociale meerwaarde te creëren door eindgebruikers te laten participeren in de ontwikkeling van innovatieve oplossingen op het thema "Health and ambient assistent living" / E-Health. De bedoeling is dat door het project duidelijk wordt waarom veel innovaties de praktijk niet halen en wat de oorzaken van de mismatch zijn om vervolgens daar oplossingen voor te creëren. Een van de beoogde oplossingen is het creëren van een grootschalige testomgeving (living lab), waarbij innovaties in een vroegtijdig stadium door de eindgebruiker getest kunnen worden.

Het EU-project is op 9 juni beëindigd op de slotbijeenkomst in Bled. In het voorjaar zijn twee bijeenkomsten geweest in Skista (Stockholm) en Karlsruhe. Een van de doelen van Upside was om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de regionale digitale agenda's van de deelnemende steden en regio's gebaseerd op een multi helix interactie op basis van het Upside Joiint Action Plan. Om een goede vergelijking van de verschillende regio's mogelijk te maken is een gezamenlijke aanpak ontwikkeld die uit de volgende stappen bestond;

- Ontwikkeling van een Smart City benchmarking methodologie
- Benchmarking van de Upside cities/regions
- De bijdrage van steden aan regionale digitale agenda's

De resultaten zijn weergegeven in een rapport dat te vinden is op http://www.upside-project.eu

Financiële afwikkeling van de Europese subsidieprojecten Cradle to Cradle, Biobased Business en Pure Hubs

Nadat de inhoudelijke afwikkeling reeds in voorgaande jaren heeft plaatsgevonden, zijn in 2016 de volgende oud SRE financieel afgerond:

- Europese subsidieprojecten Cradle to Cradle, Biobased Business en Pure Hubs
- BioenNW
- Aanjaagfonds GEO
- Transitie jeugd
- Fietsverbinding Eindhoven-Helmond
- Innovatie luchtkwaliteit

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	1.072	1.072	662
Apparaatskosten	117.920	117.920	72.820
Programmakosten	15.000	818.909	1.124.372
Lasten	**132.920**	**936.829**	**1.197.192**
Baten	**90.811**	**894.720**	**1.538.832**
Saldo	**-42.109**	**-42.109**	**341.640**

Voorziening Gulbergen

1. Opgave lange termijn

Het realiseren van de eindafwerking, pre-nazorg en het op een milieutechnisch verantwoorde wijze overdragen van de gesloten stortplaats aan de provincie voor eeuwigdurende nazorg.
De ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen tot een aantrekkelijk toeristisch en recreatief gebied met een sterke groene geleding, duurzame uitstraling en, passend binnen de Brainport-ambitie van de regio.
Voor beide doelen wordt de Voorziening Gulbergen door de Metropoolregio beheerd en aangewend. Daarnaast is zij eigenaar van de gronden en deze voor lange tijd (maximaal 2078) in erfpacht uitgegeven.

2. Resultaten 2016

- Zorgdragen pre-nazorg, opstellen nazorgplan en overdracht stortplaats aan de provincie.
- Aankoop gronden en in erfpacht uitgeven binnen het plangebied van het landgoed. Er resteert nog 1 aankoop, waarna alle beoogde aankopen zijn geëffectueerd.
- Verkennen van de ontwikkelscenario's voor Landgoed Gulbergen.
- Als eigenaar en financier betrokken bij bestemmingsplannen Gulbergen van gemeenten Nuenen en Geldrop-Mierlo overeenkomstig ontwikkelscenario.
- Beheer en aanwending voorziening Gulbergen ten behoeve van stortplaats en landgoed.
- Beoordeling en goedkeuring investeringen vanuit ontwikkelaar Attero op basis van een gedragen planvisie en hierop gebaseerd meerjareninvesteringsprogramma (MIP)
- Realiseren van een duurzame ontsluiting van het Landgoed Gulbergen, waaronder de ontsluiting van het Landgoed op de A270, het fietspad Eindhoven-Gulbergen-Helmond en de noord-zuid ondertunneling voor langzaam verkeer.
- Faciliteren adviescommissie Gulbergen en Bestuurlijk Overleg binnen het tijdelijk takenpakket van de Metropoolregio Eindhoven.
- Ontwikkelen van plannen voor toekomstige governance van het landgoed.

3. Realisatie

Besluiten Algemeen Bestuur op advies Adviescommissie Gulbergen

- Aanhouden Begroting 2016 Beheermaatschappij Gulbergen
- Instemming Begroting 2016 Beheerskosten Prénazorg
- Voor kennisgeving aannemen van Meerjareninvesteringsplan (MIP) 2015-2018 Gulbergen
- Instemming met voorkeursalternatief B (tunnelbreedte 7 m) spooronderdoorgang langzaam verkeer nabij Dierenrijk
- De ontwikkelingen rond Landgoed Gulbergen voor kennisgeving aan te nemen en Gulbergen tot en met 2018 als een tijdelijke taak van de Metropoolregio Eindhoven te handhaven.
- Instemming met de door Attero voorgestelde afrekening van de ontmanteling Grondbank

Bestemmingsplan

- Versnellingsopgave procedure vaststelling Bestemmingsplan Gulbergen (Nuenen en Geldrop-Mierlo) o.b.v. plan van aanpak Arcadis is opgeschort in afwachting van duidelijkheid over ontwikkelingsrichting landgoed Gulbergen. Geldt ook voor nadere uitwerking innovatie- en duurzaamheidaanpak Gulbergen.

Plannen Beheermaatschappij Gulbergen (BMG)

- Na afwijzing van het ontzorgvoorstel door het Algemeen Bestuur zijn met Attero gesprekken gevoerd over beëindiging erfpacht. Ook in dit traject hebben beide partijen geen overeenstemming bereikt, waarna vanuit de Adviescommissie Gulbergen is aangegeven eerst nader geadviseerd te willen worden, door onder meer gemeentelijke experts, over de kernvraagstukken (m.n. juridisch, ruimtelijk, financieel) bij de verdere realisatie van het Landgoed. De expertteams “juridische aangelegenheden” en “ruimtelijke.ordening” hebben in 2016 hun opdracht afgerond en advies uitgebracht aan de Adviescommissie.
- Ook de onderhandelingen tussen de Metropoolregio Eindhoven en Attero met COA over het tijdelijk onderbrengen van asielzoekers zijn door de sterke terugloop in 2016 van de instroom beëindigd.
- Voor het vervolgtraject, waarbij de huidige contracten tussen de Metropoolregio Eindhoven en Attero leidend zijn, heeft Attero voor de verdere planontwikkeling van het Landgoed het bureau “Dietz Communicatie” ingeschakeld teneinde voorjaar 2017 met de resultaten van hun marktverkenning met de Metropoolregio Eindhoven in gesprek te kunnen gaan.
- Hoewel het subsidieverzoek “landschappelijke inpassing evenemententerrein” in het kader van versnellingsopgave Brainport Oost door de provincie Noord Brabant is goedgekeurd, is gebleken dat uitvoering binnen de rand voorwaardelijke realisatietermijn (1 januari 2018) niet haalbaar is. Derhalve is dit project noodgedwongen uit de subsidieregeling teruggetrokken.
- Na instemming offerte en plan van aanpak ProRail/Movares is in 2015 de alternatievenstudie ondertunneling van start gegaan. Hieruit is naar voren gekomen dat voorkeursalternatief B de beste oplossing is en hebben het Algemeen Bestuur en de directie van Attero hiermee ingestemd. Voorwaarde voor realisatie is wel de aanpassing en vaststelling van het bestemmingsplan voor de voorkeursvariant in zowel de gemeente Nuenen als de gemeente Geldrop-Mierlo. Daarnaast is verlegging van de aanwezige gasleiding van de Gasunie noodzakelijk. Ook moet een oplossing worden gevonden voor de kruising van de ondertunneling met het nog aan te leggen fietspad Eindhoven-Gulbergen-Helmond.

Nazorgplan Stortplaats Gulbergen

- Ondanks de prioriteit die gegeven is aan het traject nazorg zijn er ook in 2016 onvoldoende vorderingen gemaakt in de totstandkoming van het nazorgplan mede door vanuit de provincie Noord Brabant vereiste aanvullende onderzoeken ter voorkoming van ongewenste milieurisico’s vanuit de stortplaats voor de omgeving. Door het uitblijven van overeenstemming met de provincie, ondanks bestuurlijk overleg Metropoolregio Eindhoven/Attero met de provincie Noord Brabant, is er dus ook nog geen zicht op de hoogte van het doelvermogen en hiermee ook de middelen die kunnen vrijvallen voor de realisatie van de ontwikkelrichting voor het Landgoed.
- Onderzoek door SGS-Intron en Tauw naar verlenging levensduur (nu nog 50 jaar) van Hydrostab i.s.m. stortplaats Vlagheide is afgerond. Conclusie van het rapport is een levensduurverwachting van langer dan 100 jaar. De Algemene Kamer Stortbesluit (AKS) heeft het rapport beoordeeld en komt met toepassing van een onzekerheidsmarge van 25 jaar op een verwachte levensduur van 75 jaar voor de bovenafdichting met hydrostab. Dit advies van AKS ligt nu ter besluitvorming voor bij de provincie Noord Brabant. Instemming zal een gunstig effect opleveren voor de hoogte van het doelvermogen.

Beleggingen

- Ook in 2016 heeft verlenging van de deposito Gulbergen bij nazorgfonds conform voorstel provincie Noord Brabant plaatsgevonden. De omvang van het deposito bedraagt ultimo 2016 ongeveer € 36,5 mln.
- Op initiatief van de provincie Noord Brabant heeft een evaluatie plaatsgevonden van het beleggingsbeleid van het Nazorgfonds. Hieruit is naar voren gekomen dat het wenselijk is een studie te doen naar de gewenste portefeuille-mix (verhouding vastrentende waarden en overige beleggingen). Deze ALM (Asset- en Liability Management) studie is in 2016 van start gegaan ter afronding in het voorjaar 2017. De uiteindelijk te kiezen risicoverhouding zal bepalend zijn voor de maximaal te behalen rendementen op de portefeuille Nazorgfonds en de te hanteren rekenrente voor de bepaling van het doelvermogen. Een lagere rekenrente (nu 5%) zal dan leiden tot een hoger doelvermogen voor de stortplaatsen.

Vaststelling Jaarrekening Voorziening Gulbergen 2015 als onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening Metropoolregio Eindhoven 2015

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet Metropoolregio Eindhoven	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0
Programmakosten	165.000	165.000	81.419
Lasten	**165.000**	**165.000**	**81.419**
Baten	**165.000**	**165.000**	**81.419**
Saldo	**0**	**0**	**0**

	2016
Programma	**Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe)**
Deelprogramma's	

"Geheugen van de regio"

1. Opgave lange termijn

Het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe) heeft enerzijds een wettelijke taak met betrekking tot de archiefzorg en wil anderzijds het geheugen van de samenleving zijn en daarmee een bijdrage leveren aan de identiteit van de regio.
De formele doelstelling ligt verankerd in de Archiefwet 1995: het RHCe fungeert als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.

2. Resultaten 2016

Het RHCe voert de wettelijke taken met betrekking tot archiefzorg van de overgebrachte archieven van overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant (m.u.v. gemeente Gemert-Bakel) uit. Voorwaarden daarvoor zijn:

- een (digitaal) archief dat voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving (depot en e-depot);
- een archiefbestand dat voldoet aan de eisen van een goede staat (conserveren);
- een collectie die beantwoordt aan de regionale identiteit (acquisitie);
- een documentaire informatiehuishouding die voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving en documenten die voldoen aan de vereisten van een archiefdocument (inspectie en advies);
- inventarissen en indexen volgens overeengekomen normen (ontsluiting en publieksvoorzieningen).

3. Realisatie

- Naast de geslaagde trajecten voor digitale opslag en raadpleging dankzij participatie in landelijke projecten als 'Wie was wie'(persoonsgegevens) en Metamorfose (kranten), is ook intern het project afgerond voor de screening en sanering van het beeldmateriaal. Een omvangrijkere scanningsoperatie ligt nu voor de hand. Na deze slag kan het traject afgerond worden om tot één centrale module te komen voor opslag en beheer én publieksbediening: Mais-Flexis.

- Een dergelijke interne faciliteit biedt de mogelijkheid om aan te kunnen sluiten op nog te verwachten landelijke publieksloketten én een gegeven als Open Data. Hierbij is tevens opgetrokken met partners binnen het landelijke initiatief Archief 2020.

- Deze beweging is ook noodzakelijk om te komen tot vaste standaarden en formats maakt deze ontwikkeling ook noodzakelijk; denk alleen al aan verscheidene vormen van keteninformatie en samenwerkingsstructuren. Het RHCe heeft zich het afgelopen decennium opgeworpen als stimulator van dergelijke initiatieven en kan en mag daar nu dan ook in zoverre de vruchten van plukken dat ze als landelijke voorloper geldt. Maar nog niet alle werk is gedaan.

- De pilot/demo voor de bouwvergunningen als opmaat tot een DDBS is in de zomer opgeleverd en gepresenteerd aan de deelnemende gemeenten. De vervolgstap om te komen tot een toepasbare applicatie is intussen ook gezet. In het najaar is aan de Bestuurscommissie een voorstel voorgelegd om een projectleider aan te stellen die een Plan van aanpak moeten opstellen voor een mogelijke regiobrede uitrol van een Digitaal Duurzaam Beheersysteem (DDBS) op basis van de uitkomsten van eerdergenoemde pilot. Binnen dit plan van aanpak moet onder meer aangekaart worden hoe het RHCe te versterken op te tuigen voor deze uitbreiding van een bestaande taak (toezicht en beheer) en hoe het RHCe zelf ook te versterken op het gebied van I&A.

- Ondanks de druk der financiële omstandigheden heeft het RHCe zijn goede naam en faam weten te behouden en is de publieke respons op onze diensten positief. Met name de schoolactiviteiten worden gretig door het onderwijs afgenomen. In 2017 zal het nieuwe educatief programma 'Archief Atelier' ingezet worden.

- Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan het opzetten van een onderzoeksprogramma 2020 in samenwerking o.a. de TUe en de Universiteit van Tilburg om het bestuderen van de regio te stimuleren. De verwachting is om het voorjaar van 2017 met een eerste Plan van aanpak te komen.

- Verder heeft het RHCe geparticipeerd in de expositie 'Stad in beweging' samen het Eindhoven Museum, het DAF-museum en het Philipsmuseum.

4. Mensen en middelen

Omschrijving	Begroting 2016	Begroting 2016 na 1e wijz.	Rekening 2016
Ureninzet RHCe	27.609	27.609	24.335
Apparaatskosten	2.687.618	2.687.618	2.204.676
Programmakosten	157.300	157.300	229.123
Lasten	**2.844.918**	**2.844.918**	**2.433.799**
Baten	**102.481**	**102.481**	**155.988**
Saldo	**-2.742.438**	**-2.742.437**	**-2.277.810**

PARAGRAFEN

METROPOOLREGIO EINDHOVEN

Paragrafen

Inleiding
In dit hoofdstuk worden een aantal aspecten van de financiële huishouding belicht. Het betreft de paragrafen:

- weerstandsvermogen en risicomanagement
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid
- rechtmatigheid

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOMANAGEMENT

Voor een goed beeld van de weerstandscapaciteit is er een onderscheid gemaakt tussen de nieuwe organisatie Metropoolregio Eindhoven en het af te bouwen SRE.

Metropoolregio Eindhoven

De Metropoolregio Eindhoven is een kleine, lichtvoetige organisatie waar geen uitvoerende, projectmatige activiteiten meer plaats vinden. De toekomstige risico's zijn daardoor beperkt, personele en apparaatskosten zijn de enige substantiële kostenposten. In de exploitatiesfeer is de organisatie bijna volledig afhankelijk van de bijdragen van de deelnemende gemeenten. De vermogensbestanddelen die tot het weerstandsvermogen behoren, beperkt zich tot de algemene reserve (AR).

Daarnaast spelen in de Metropoolregio Eindhoven organisatie het Stimuleringsfonds en de bijdragen voor Brainport Development.

Oud SRE

In Oud SRE zijn alle tijdelijke opgaven samengebracht die niet aan de gemeenten en subregio's zijn overgedragen.
In 2016 resteerden voor de afbouw nog een enkel project (Upside). Vanuit de oude SRE zijn de volgende risico's te benoemen:

Subsidie verstrekking
In het kader van subsidieverstrekking door het Stimuleringsfonds loopt er een juridisch geschil met een derde partij, zijnde geen subsidient. Op publiekrechtelijke basis is deze zaak al in het voordeel van de Metropoolregio Eindhoven beslecht. De betrokken partijen zijn het Rijk de Provincie en de Metropoolregio Eindhoven. De landsadvocaat is ingeschakeld, waarbij in eerste instantie de kosten van juridische bijstand voor 25 procent voor onze rekening komen.
Verwijzend naar de publiekrechtelijke uitspraak schatten wij een succesvolle claim door de tegenpartij niet hoog in.

Verstrekte lening
In het kader van de SRE Investeringsregeling (SIR) is een lening verstrekt ter hoogte van € 28.000. De betreffende instelling is echter failliet waardoor de inbaarheid van deze vordering twijfelachtig is geworden. Het risico is afgedekt middels de algemene reserve.

Afvalverwerking
De zaak tussen Attero en de Brabantse gewesten over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval over de jaren tot 2014 is inmiddels behandeld door het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI). De uitspraak van het NAI was op alle punten in het voordeel van de gewesten. Attero heeft echter het gerechtshof gevraagd dit vonnis te vernietigen. Behandeling van deze zaak vindt naar verwachting plaats in mei 2017.
De Metropoolregio Eindhoven heeft van Attero ook een naheffing minderlevering brandbaar restafval ontvangen over het jaar 2015 van ruim € 2,3 miljoen. Deze kwestie is inmiddels aanhangig gemaakt bij het NAI, wanneer de zaak zal dienen is nog niet bekend.
Daarnaast is er nog de mogelijkheid dat Attero gemeenten zal aanspreken op hun contractuele verplichting om het restafval aan te leveren bij Attero. Het risico hiervan ligt bij de individuele gemeente.

Cradle to Cradle
De Metropoolregio Eindhoven is lead partner in het Europese subsidieproject Cradle to Cradle. Een van de deelnemers binnen het project is failliet verklaard. Navraag bij het Europese secretariaat (JTS) leert dat de betreffende lidstaat garant staat voor betreffende partner. Vooralsnog loopt de Metropoolregio een risico in de verhaalbaarheid van een gedeelte van de gemaakte algemene kosten voor het gehele project. Het gaat om een maximaal bedrag van € 51.000. Het risico is afgedekt middels de algemene reserve.

Voorziening Reorganisatie SRE
De Metropoolregio Eindhoven kent als gevolg van de transformatie aanzienlijke frictiekosten. De intentie is om deze in het tijdvak tot 2020 volledig af te bouwen. Voor de afbouw zijn de risico's voor het overgrote deel afgedekt door de vorming van voorziening Reorganisatie SRE (besluit Regioraad juni 2013).
Bij het bepalen van de hoogte van de voorziening wordt uitgegaan van een jaarlijkse afbouw van 20 procent. Deze taakstelling is voor het jaar 2016 behaald. Echter indien in de jaren 2017-2020 deze afbouw niet wordt gerealiseerd, ontstaat een tekort in de voorziening en zal een aanvullende storting nodig zijn. Het financiële risico wat hiermee samenhangt is berekend op ruim € 250.000. Hierin is in de voorziening niet voorzien.
Een bijkomend risico van het niet realiseren van de afbouw is, dat na afloop van het Sociaal Statuut, de Metropoolregio Eindhoven als eigen risico drager de WW uitkeringen in rekening gebracht krijgt van medewerkers die geen betrekking buiten de organisatie hebben gevonden. Het betreft hier niet alleen de wettelijke WW, maar ook het aanvullende en na-wettelijke gedeelte bepaald in de CAR UWO. De voorziening voorziet in het wettelijke deel van de WW verplichting, er van uitgaande dat de afbouw wordt gerealiseerd. In het aanvullende en na-wettelijke deel is niet voorzien. Het financiële risico hiervan is berekend op bijna € 490.000.

Maatregelen om risico te beperken
Om er voor te zorgen dat de boventallige situatie van medewerkers zo beperkt mogelijk is, worden verschillende instrumenten ingezet:

- Het mobiliteitsbureau Regio-Effect begeleidt de herplaatsing van medewerkers.
- Per boventallige medewerker is een mobiliteitsplan opgesteld en wordt per drie maanden een voortgangsgesprek gevoerd.
- Productief maken d.m.v. detacheringen bij andere partijen stimuleren en mogelijk maken. Met enkele gemeenten zijn afspraken gemaakt over detacheringen.
- De 21 gemeenten zijn benaderd voor uitwisseling van vacatures: gemeenten hebben daarop verschillende gereageerd. (gemeenten hebben ook te maken met de eigen regels m.b.t. openstellen vacatures)
- De gemeenten hebben een portfolio ontvangen met het aanbod dat bij overname van een medewerker in vaste dienst een jaarsalaris zal worden gecompenseerd. Hiervan hebben enkele gemeentes gebruik van gemaakt.
- In het Sociaal Statuut is een stimuleringsmaatregel opgenomen: binnen 1 jaar na boventallig 3 maandsalarissen, 2 jaar 2 maandsalarissen, 3 jaar 1 maandsalaris.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting ook van toepassing op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Momenteel loopt een onderzoek in hoeverre onze activiteiten onderworpen zijn aan vennootschapsbelasting. De verwachting is dat geen vennootschapsbelasting aan de orde is.

Vermogenspositie

De totale organisatie Metropoolregio Eindhoven (Metropoolregio Eindhoven, Regionaal Historisch Centrum en Voorziening Gulbergen) realiseert volgens de jaarrekening 2016 een omzet van afgerond € 16 miljoen. Dit is bepalend voor de berekening van de hoogte van de Algemene Reserve c.q. hoogte van het weerstandsvermogen van de verschillende diensten.
Bij het opstellen van de jaarrekening 2016 wordt de hoogte van het vermogen van de organisatie beoordeeld.
Op grond van een risico-inventarisatie is zijn de volgende bovengrenzen van de algemene reserves vastgesteld:

Metropoolregio Eindhoven

Bovengrens 10% van de gemeentelijke bijdrage in combinatie met 2% van de door de Metropoolregio Eindhoven gerealiseerde omzet. De ondergrens is vastgesteld op 10% van de gemeentelijke bijdrage.
Op basis van de jaarrekening 2016 betekent dit een Algemene Reserve met een ondergrens van € 692.000 en een bovengrens van € 956.000. De stand van de Algemene Reserve per 31-12-2016 is € 1.140.000, dit betekent dat een bedrag van € 184.000 kan vrijvallen.

Regionaal Historisch Centrum (RHCe)

De bovengrens van de Algemene Reserve van het Regionaal Historisch Centrum is vastgesteld op 10% van de gemeentelijke bijdrage RHCe. De ondergrens is nihil.
Op basis van de jaarrekening 2016 betekent dit dat de Algemene Reserve een bovengrens kent van € 275.000. De stand van de Algemene Reserve per 31-12-2016 is € 275.000, dit betekent de reserve het maximum heeft bereikt.

Voorziening Gulbergen

De in de Voorziening Gulbergen aanwezige reserves en voorzieningen zijn primair bedoeld voor eindafwerking van de stortplaats en de nazorg.
Van de vrijval bij eindafwerking (Voorziening Eindafwerking) en bij nazorg (Voorziening Nazorg) wordt netto maximaal € 34 miljoen (peildatum 2003) aangewend voor investeringen in het Landgoed Gulbergen.
De contracten met Attero BV en de tripartiteovereenkomst met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. bepalen dat de Metropoolregio Eindhoven nooit meer besteedt dan in de Voorziening Gulbergen beschikbaar is of komt.

Het weerstandsvermogen van de Voorziening Gulbergen wordt begrensd door de in de Voorziening Gulbergen aanwezige middelen. De Metropoolregio Eindhoven loopt daarom geen financieel risico.
Het beheer en de exploitatie van het Landgoed Gulbergen is geheel voor rekening en risico van Attero BV.
Na afsplitsing in 2009 van Essent Milieu van Essent waren de voormalige aandeelhouders van Essent vanaf 1 januari 2010 de aandeelhouders van Attero BV. Per 1 januari 2014 zijn de aandelen overgenomen door Waterland Private Equity Investments BV, waarmee de aandelen van Attero volledig in particuliere handen zijn gekomen.

FINANCIERING

Inleiding

In de Wet Fido (Financiering Decentrale Overheden), Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden) en de Wet Schatkistbankieren zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van de decentrale overheden.
De treasuryfunctie wordt daarbij door de wet als volgt gedefinieerd: ”het sturen en beheersen van-, het verantwoorden over-, het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico’s”. In de wet worden voorschriften, richtlijnen en normeringen genoemd. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Zowel bij de begroting als bij de jaarrekening dient de Metropoolregio Eindhoven een paragraaf Financiering op te nemen. In deze paragraaf wordt aangegeven op welke wijze in 2016 uitvoering is gegeven aan de treasuryfunctie.

Kasgeldlimiet

Volgens de Wet Fido is het SRE verplicht te rapporteren over de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet, uitgedrukt in een percentage (8,2%) van het totaal van de uitgaven, bepaalt het bedrag wat de Metropoolregio Eindhoven maximaal kort mag lenen. Op basis van de jaarrekening 2016 zou de kasgeldlimiet € 1,3 miljoen bedragen, echter omdat er geen behoefte is om gelden aan te trekken, wordt hier geen risico gelopen.

Renterisico

Ook geeft de Wet Fido aan dat er inzicht moet worden gegeven in het renterisico voor de komende 4 jaren. Het renterisico ontstaat bij het aflopen van leningen. Eventueel nieuw af te sluiten leningen kunnen gepaard gaan met hogere rentekosten.
De Metropoolregio Eindhoven heeft een annuïteitenlening lopen bij de BNG voor de financiering nieuwbouw Regionaal Historisch Centrum. De looptijd van de lening is afgestemd op de looptijd van het activum. De lening bedroeg oorspronkelijk € 7.079.000 en heeft een looptijd van 40 jaar. Het huidige rentepercentage bedraagt 2,35%. De hoogte van de lening per 31 december 2016 bedraagt € 5,4 miljoen.
De renterisiconorm bedraagt 20% van het totaal van de uitgaven. Voor de Metropoolregio Eindhoven is dit ruim € 3 miljoen op basis van de jaarrekening 2016. Het renterisico op de vaste schuld is de komende 4 jaar nihil.

Treasurybeheer

De administratieve organisatie en de uitvoering vinden plaats binnen de kaders van de Wet Fido, Ruddo en de wet Schatkistbankieren.
Het beleid is gericht op een verantwoord beheer van de middelen, waarbij risico’s zoveel mogelijk worden uitgesloten, de kosten zo laag mogelijk worden gehouden en het rendement vervolgens wordt geoptimaliseerd.
De invoering van schatkistbankieren bepaalt de uitvoering van de Treasury. Tijdelijk overtollige liquide middelen worden verplicht aangehouden bij het Ministerie van Financiën.
Ultimo 2016 bedraagt de totale portefeuille € 18,7 miljoen, waarvan ruim € 15 miljoen wordt aangehouden in liquide vorm bij het Ministerie van Financiën en € 1,6 miljoen in de vorm van een perpetuele obligatie ING.
In 2016 is geen renteresultaat behaald. Over de middelen aangehouden in de schatkist is geen rente vergoed.
Binnen de wet schatkistbankieren kunnen onder bepaalde voorwaarden middelen worden uitgeleend aan andere decentrale overheden (het zogenaamde onderling lenen). Van deze mogelijkheid heeft de Metropoolregio Eindhoven in 2016 geen gebruik gemaakt.

Voorziening Gulbergen

De beschikbare middelen in de Voorziening Gulbergen moeten door de Metropoolregio Eindhoven zo goed mogelijk worden beheerd. Dit gebeurt binnen de kaders van het Treasurystatuur , de Wet Fido (Financiering Decentrale Overheden), en Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden).
Het beheer van de middelen in de Voorziening Gulbergen is aan een vermogensbeheerder Lombard Odier Darier Hentsch, een wereldwijd opererende privébank te Amsterdam. De totale portefeuille bedraagt per 31 december € 2,5 miljoen, waarvan € 750.000 in obligaties en € 1,75 in liquide middelen. De obligatie betreft een staatsobligatie Duitsland welke in april 2017 wordt afgelost.
De hoogte van het uiteindelijk voor nazorg aan de Provincie Noord-Brabant over te dragen doelvermogen moet nog worden bepaald en maakt onderdeel uit van de besprekingen met de Provincie over de inhoud van het nazorgplan en de financiële vertaalslag naar het doelvermogen. Tot en met het 2004 is inclusief een vooruitbetaling van € 10 miljoen reeds een bedrag van nominaal € 25,7 miljoen betaald aan de Provincie. De waarde van deze portefeuille bij de Provincie bedraagt per 31-12-2016 ruim € 36,5 miljoen.

BEDRIJFSVOERING

Algemeen

Goed bestuur

De Metropoolregio Eindhoven heeft in 2016 een governance toets uitgevoerd op basis van de Code goed openbaar bestuur. Deze code is ontwikkeld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en geeft richtlijnen voor besturen van alle organisaties in het hart van de overheid. Het gaat om codes voor de volgende aspecten: Openheid en integriteit, participatie, behoorlijke contacten met burgers, doelgerichtheid en doelmatigheid, legitimiteit, lerend en zelfreinigend vermogen en verantwoording. Deze toets heeft geen aanleiding gegeven tot aanpassingen.

Metropoolregio Eindhoven

De organisatie Metropoolregio Eindhoven is een organisatie met een grote flexibiliteit met betrekking tot de bedrijfsvoering. De huisvesting en bedrijfsvoering van de organisatie zijn na de transformatie in overeenstemming gebracht met de taken en de schaal.
Na de inhuizing in het pand van het RHCe aan de Raiffeisenstraat in september 2015 is aan de hand van het Informatiebeleidsplan 2016-2019 gestart met de verdere optimalisering van de bedrijfsvoering. Zaken welke in 2016 o.a. zijn opgepakt zijn:

- Invoering nieuw financieel systeem Afas en afbouw oud financieel systeem Axapta.
- Samenvlechting ICT infrastructuur Metropoolregio Eindhoven en RHCe in combinatie met de introductie van het nieuwe werken.
- Nieuw website Metropoolregio Eindhoven.
- Inrichting subsidievolgsysteem Stimuleringsfonds en HRM module binnen het financieel systeem Afas.
- Startnotitie inrichting Afas als DI systeem voor de totale organisatie.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

Het Regionaal Historische Centrum Eindhoven (RHCe) heeft als doelstelling het kennis- en ontmoetingscentrum te zijn voor de regio op het gebeid van cultuurhistorie en modern archiefbeheer. De omgeving waarbinnen en ten behoeve waarvan het RHCe zijn taken uitvoert wordt met name gekenmerkt door een steeds verder voortschrijdende automatisering, informatisering en digitalisering. Daarop telkens weer een passend antwoord te kunnen formuleren stelt hoge eisen aan de organisatie in al zijn facetten. De beoogde regionale samenwerking bij het Digitaal Duurzaam Bewaarsysteem (DDBS) is daarbij zowel vereiste als oplossing.

Verder is in relatie tot de bedrijfsvoering het volgende te melden:

- Afronding intern project voor de screening, sanering van het beeldmateriaal te komen. Een omvangrijkere scanningsoperatie ligt nu voor de hand.
- De pilot voor de bouwvergunningen als opmaat tot een DDBS is in de zomer opgeleverd en gepresenteerd aan de deelnemende gemeenten. Een vervolgvoorstel wordt nog aan de Bestuurscommissie voorgelegd.
- Schoolactiviteiten zijn ook tot en met verslagperiode weer gretig door het onderwijs afgenomen.
- In samenwerking met o.a. de TUe en de Universiteit van Tilburg wordt er gewerkt aan het opzetten van een onderzoeksprogramma 2020 om het bestuderen van de regio te stimuleren. De verwachting is om het voorjaar van 2017 met een eerste Plan van aanpak te komen.

Voorziening Gulbergen

Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven heeft het beheer en de beschikkingsmacht over de gelden in het kader van de verkoop van de aandelen van NV Razob overgedragen aan het Dagelijks Bestuur. Daartoe is de “Adviescommissie Gulbergen” ingesteld. Deze commissie adviseert het Dagelijks Bestuur over de onttrekking aan de beschikbare middelen en de wijze van beheren van deze gelden.
In het rapport “Organisatie van het beheer van de Voorziening Razob” is de organisatie van het beheer vastgelegd. Voor de ambtelijke ondersteuning van de Adviescommissie is een beleidsmatig en een financieel adviseur voorziening Gulbergen aangewezen.

VERBONDEN PARTIJEN

Brainport Development NV

Brainport Development NV is een vennootschap met Triple Helix-aandeelhouders, waarbij het overheidsaandeel 50 procent is.
Brainport Development is gericht op het structureel verankeren van de Brainport Next Generation-strategie.
Gelet op de regionale opgave van Brainport Development wordt de financiering verkregen via een inwonerbijdrage en treedt de Metropoolregio Eindhoven op als enige subsidiënt en vervult zij de rol als regionale betaalautoriteit
De vier gemeenten (Eindhoven, Helmond, Best en Veldhoven) die ook in het aandelenkapitaal van Brainport Development NV deelnemen, worden op grond van de gemeenschappelijke regeling een extra bijdrage gevraagd op basis van hun specifiek belang.

Er zijn voor de Metropoolregio Eindhoven een aantal instrumenten voor de beïnvloeding van en de sturing op Brainport Development:

- Aan de voorkant, als het gaat om het programma en de aard van de activiteiten. Dit gebeurt in de Werkplaats Economische Strategie door de afgesproken consultatie over het jaarplan. Daarnaast is de Metropoolregio Eindhoven vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Brainport en heeft een formele rol als aandeelhouder.
- Bij de financiering, waarbij het gaat om de omvang van de uit te voeren activiteiten in relatie tot het budget. Op 29 juni 2016 heeft het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven ingestemd met een nieuwe financiering voor de periode 2017-2020.

De directie van Brainport Development is vertegenwoordigd in de Werkplaats Economische Strategie. Hierin vindt de afstemming over de jaarplannen en activiteiten plaats.

Breedband Regio Eindhoven B.V.

Op initiatief van het Regionaal Breedband Consortium Zuidoost-Brabant (RBC), bestaande uit circa 20 maatschappelijke organisaties en enkele bedrijven, is een breedbandring (glasvezelinfrastructuur) in Eindhoven, met uitlopers naar Geldrop-Mierlo, Veldhoven en Helmond gerealiseerd, waarop ook eigen vestigingen zijn aangesloten. Hiertoe zijn opgericht de Stichting Glasrijk en de exploitatiemaatschappij Breedband Regio Eindhoven BV.
De Metropoolregio Eindhoven, een van de “Founding Fathers”, heeft een zetel in het Algemeen Bestuur van de Stichting Glasrijk en is aandeelhouder in de Breedband Regio Eindhoven BV tot maximaal 136.000 gewone aandelen van nominaal € 1,–.

Vereniging van Contractanten

De Vereniging van Contractanten (VvC) behartigt de gemeenschappelijke belangen van de Brabantse gewesten (en gemeenten) inzake de inzameling van huishoudelijk afval. De Metropoolregio Eindhoven is namens de 21 gemeenten lid van de VvC. De 21 gemeenten, de Metropoolregio Eindhoven en Attero hebben ieder individueel een overeenkomst gesloten inzake de regionale afvalverwerking op grond waarvan de gemeenten het eigendom van (onder andere) het huishoudelijk restafval overdragen aan Attero. Vervolgens heeft de Metropoolregio Eindhoven samen met de overige Brabantse gewesten Afvalsturing Brabant opgericht, waarmee vervolgens aanbiedings-overeenkomsten zijn gesloten voor de verwerking van huishoudelijk afval. Attero heeft als eigenaar van het afval deze overeenkomsten medeondertekend, waardoor het eigendom van het huishoudelijk afval is overgegaan op Afvalsturing Brabant. De contracten met Attero lopen nog tot en met 31 januari 2017. Het lidmaatschap van de Metropoolregio Eindhoven aan de VvC loopt dus ook tot die datum.

GRONDBELEID

Voorziening Gulbergen

Om het Landgoed Gulbergen te kunnen realiseren, moeten de betreffende gronden in (blote) eigendom komen van de Metropoolregio Eindhoven. Contractueel worden de gronden in erfpacht gegeven aan Attero.
De betreffende gronden worden beschouwd als investeringen met een maatschappelijk nut.
Momenteel rest nog een aan te kopen perceel waarvan de onderhandelingen nog niet zijn afgerond.

RECHTMATIGHEID

De eisen met betrekking tot het rechtmatig handelen en het afleggen van verantwoording hierover voor gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen zijn als gevolg van calamiteiten aangescherpt. Dit geldt dus ook voor de Metropoolregio Eindhoven. De accountant dient in zijn controleverklaring een oordeel te geven over de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. Ten aanzien van het aspect rechtmatigheid spelen het begrotingscriterium (passen de uitgaven binnen de geautoriseerde begroting?) en het voorwaardencriterium (in hoeverre wordt de externe en interne wet- en regelgeving opgevolgd?) een belangrijke rol. De reikwijdte van de accountantscontrole is vastgelegd in het controleprotocol.

Voorwaardencriterium

Voor de rechtmatigheidscontrole is de volgende regelgeving in het bijzonder relevant:

- Verordening ex artikel 212 van de gemeentewet betreffende de uitgangspunten voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de gemeenschappelijke regeling
- Verordening ex artikel 213 van de gemeentewet betreffende de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeenschappelijke regeling.
- Het treasurystatuut waarin de voorwaarden en bevoegdheden aangaande de financiering zijn vastgelegd.
- Het inkoopbeleid van de Metropoolregio Eindhoven.

De naleving van de regelgeving wordt gemonitord middels verbijzonderde interne controle en de externe accountantscontrole. Uit deze controles blijken geen materiële rechtmatigheidsfouten.

Begrotingscriterium

De spelregels omtrent het begrotingscriterium zijn nader uitgewerkt in het controleprotocol. Hierin staat vermeld dat wanneer het gerealiseerde programmasaldo hoger is dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen per definitie sprake is van onrechtmatige uitgaven. Als algemene regel is in het controleprotocol opgenomen dat alle overschrijdingen die per begrotingsonderdeel per saldo 10% van het programmasaldo, met een ondergrens van € 30.000, te boven gaan gemeld worden.

Onderstaand is een recapitulatie opgenomen van de begrote versus gerealiseerde programmasaldi.

Programma	Saldo begroot	Saldo gerealiseerd	Verschil
Metropoolregio Eindhoven	- 3.713.980	- 3.784.805	-70.825
Oud SRE	-42.109	341.640	383.640
RHCe	-2.742.437	- 2.277.810	464.627
Financiering en alg. dekkingsmiddelen	5.471.926	5.326.321	-145.605

Uit de toelichting blijkt dat geen overschrijdingen van de programmasaldi hebben plaatsgevonden groter dan 10%. Voor een gedetailleerde toelichtingen bij de bovenstaande afwijkingen wordt verwezen naar de verschillenanalyse van het overzicht van baten en lasten.

PROGRAMMAJAARREKENING 2016

METROPOOLREGIO EINDHOVEN

Overzicht baten en lasten

Programma's	Begroting 2016			Begroting 2016 na 1e wijz.			Realisatie 2016		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Metropoolregio Eindhoven									
- Economie	8.094.911	6.857.811	-1.237.100	8.079.911	6.857.811	-1.222.100	8.209.539	7.098.191	-1.111.348
- Fysieke Leefomgeving	918.360	0	-918.360	1.160.160	106.800	-1.053.360	1.347.664	181.800	-1.165.864
- Bestuurlijke Samenwerking	1.438.520	0	-1.438.520	1.438.520	0	-1.438.520	1.507.593	0	-1.507.593
								0	0
Oud SRE								0	0
- Oud SRE	132.920	90.811	-42.109	936.829	894.720	-42.109	1.197.192	1.538.832	341.640
- Voorziening Gulbergen	165.000	165.000	0	165.000	165.000	0	81.419	81.419	0
RHCe	2.844.918	102.481	-2.742.437	2.844.918	102.481	-2.742.437	2.433.799	155.988	-2.277.810
Totaal programma's	**13.594.628**	**7.216.103**	**-6.378.525**	**14.625.337**	**8.126.812**	**-6.498.525**	**14.777.206**	**9.056.230**	**-5.720.976**
Financiering en algemene dekkingsmiddelen									
Gemeentelijke algemene bijdrage	0	5.492.254	5.492.254	0	5.492.254	5.492.254	0	5.492.256	5.492.256
Afbouw SRE	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Garantiesalarissen SRE	-77.444	0	77.444	-77.444	0	77.444	-77.444	0	77.444
Bedrijfsvoering Metropoolregio Eindhoven	0	0	0	63.000	0	-63.000	63.000	0	-63.000
Saldo financieringsfunctie	315.824	315.824	0	315.824	315.824	0	164.091	132.289	-31.802
Onvoorzien Metropoolregio Eindhoven	23.655	0	-23.655	23.655	0	-23.655	0	0	0
Onvoorzien RHCe	11.117	0	-11.117	11.117	0	-11.117	0	0	0
Saldo van kostenplaats Metropoolregio Eindhoven	0	0	0	0	0	0	0	172.225	172.225
Saldo van kostenplaats RHCe	0	0	0	0	0	0	458.944	0	-458.944
Incidentele lasten en baten	0	0	0	0	0	0	0	138.142	138.142
Gerealiseerd saldo van baten en lasten voor mutaties reserves	**13.867.780**	**13.024.180**	**-843.600**	**14.961.489**	**13.934.889**	**-1.026.600**	**15.385.797**	**14.991.143**	**-394.654**
Mutaties reserves									
Bestemmingsreserve Fysiek Domein	0	243.600	243.600	0	363.600	363.600	0	363.600	363.600
Bestemmingsreserve Rente egalisatie	0	600.000	600.000	0	600.000	600.000	0	600.000	600.000
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	0	0	0	63.000	63.000	0	63.000	63.000
Bestemmingsreserve Personele kosten	0	0	0	0	0	0	0	78.701	78.701
Resultaatbestemming 2015									
Saldo 2015 Metropoolregio Eindhoven	0	0	0	2.889.896	2.889.896	0	0	0	0
Saldo 2015 RHCe	0	0	0	58.058	58.058	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten na mutaties reserves	**13.867.780**	**13.867.780**	**0**	**17.909.443**	**17.909.443**	**0**	**15.385.797**	**16.096.444**	**710.647**

Specificatie saldo 2016									
Batig saldo Metropoolregio Eindhoven									683.478
Batig saldo RHCe									27.169
Gerealiseerd saldo van baten en lasten na mutaties reserves			**0**			**0**			**710.647**

Toelichting op het overzicht baten en lasten

Algemeen

In het “Overzicht programma’s ” zijn weergegeven de lasten, de baten en het saldo per programma, de financierings- en algemene dekkingsmiddelen, onder meer bestaande uit de gemeentelijke algemene bijdragen, het saldo financieringsfunctie, het saldo van kostenplaatsen, de mutaties in de Algemene c.q. Bestemmingsreserves. Dit resulteert in het saldo van de lopende rekening of te wel het resultaat na bestemming, welk per vakdienst is vermeld.

Toereikendheid begrotingsbedrag / relevante afwijkingen

In het Controleprotocol 2016, als uitwerking van art. 7 lid 3 van de Financiële verordening, is aangegeven, dat in de jaarrekening een overzicht wordt gepresenteerd met een analyse van de aard / het soort begrotingsoverschrijding, voor zover deze overschrijding 10% van het betreffende programmasaldo te boven gaat, met een ondergrens van € 30.000.

Resultaat

Het BBV maakt onderscheid in een resultaat voor bestemming en een resultaat na bestemming.
Het resultaat na bestemming, ook wel saldo lopende rekening genoemd, bedraagt over 2016 € 710.647 positief en is volgt opgebouwd:

Metropoolregio Eindhoven	€ 683.478
RHCe	€ 27.169
Voorziening Gulbergen	€ 0

Verschillen overzicht baten en lasten

Programma's	Verschil t.o.v. begroting na 1e wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo
Metropoolregio Eindhoven			
- Economie	129.628	240.380	110.752
- Fysieke Leefomgeving	187.504	75.000	-112.504
- Bestuurlijke Samenwerking	69.073	0	-69.073
Oud SRE			
- Oud SRE	260.363	644.112	383.749
- Voorziening Gulbergen	-83.581	-83.581	0
RHCe	-411.119	53.507	464.626
Totaal programma's	**151.868**	**929.418**	**777.550**
Financiering en algemene dekkingsmiddelen			
Gemeentelijke algemene bijdragen	0	2	2
Saldo financieringsfunctie	-151.733	-183.535	-31.802
Onvoorzien Metropoolregio Eindhoven	-23.655	0	23.655
Onvoorzien RHCe	-11.117	0	11.117
Saldo van kostenplaatsen Metropoolregio Eindhoven	0	172.225	172.225
Saldo van kostenplaatsen RHCe	458.944	0	-458.944
Incidentele lasten en baten	0	138.142	138.142
Gerealiseerd saldo van baten en lasten voor mutaties reserves	**424.307**	**1.056.253**	**631.946**
Mutaties reserves			
Bestemmingsreserve Personele kosten	0	78.701	78.701
Resultaatbestemming 2015			
Saldo 2015 Metropoolregio Eindhoven	-2.889.896	-2.889.896	0
Saldo 2015 RHCe	-58.058	-58.058	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten na mutaties reserves	**-2.523.646**	**-1.812.999**	**710.647**

Toelichting op verschillen overzicht baten en lasten

Algemeen

Op de diverse programma's wijken zowel de baten als de lasten af van datgene wat in de raming is opgenomen. Meerinkomsten op een programma, bijvoorbeeld veroorzaakt door hogere subsidies, uitkeringen, bijdragen etc., leiden op datzelfde programma tot hogere uitgaven, waardoor dit geen effect heeft op de exploitatie. Op deze verschillen wordt in onderstaande toelichting niet verder ingegaan.

Economie

Het onderdeel Economie bestaat uit de volgende werkplaatsen:

- Economische strategie, inclusief Investeringsfondsen
- Bedrijventerreinen en detailhandel
- Arbeidsmarkt

Het deelprogramma laat een voordeel zien van ruim € 110.000. Dit voordeel is opgebouwd uit minder toegerekende apparaatskosten (€ 51.000 voordeel), hogere programmakosten (€ 181.000 nadeel) en hogere programmabaten (€ 240.000 voordeel).
De lagere apparaatskosten hebben voornamelijk betrekking op de werkplaats Arbeidsmarkt. In de begroting 2016 is uitgegaan van een grotere personele inzet dan in werkelijkheid benodigd was om de gestelde doelen te realiseren.
Hogere programmakosten worden veroorzaakt door uitgaven binnen het project "Aan de Slag" (werkplaats Arbeidsmarkt, € 202.000 nadeel) en een niet volledig besteed werkbudget op de werkplaats Bedrijventerreinen en detailhandel (€ 21.000 voordeel).
De hogere apparaatsbaten betreffen niet in de begroting opgenomen (subsidie)bijdragen op de werkplaats Arbeidsmarkt voor het project "Aan de slag" (€ 202.000 voordeel) en een hogere bijdrage uit de diverse voorzieningen Investeringsfondsen ter dekking van de apparaatskosten (€ 38.000 voordeel).

Fysieke leefomgeving

Het deelprogramma Fysieke Leefomgeving bestaat uit de volgende werkplaatsen:

- Strategie Ruimte
- Mobiliteit en Innovatie
- Wonen

Fysieke Leefomgeving laat een nadeel zien bijna € 113.000. Dit nadeel bestaat uit hoger toegerekende apparaatskosten (€ 188.000 nadeel) en hogere programmabaten (€ 75.000 voordeel).
Het nadeel op de apparaatskosten wordt nagenoeg volledig veroorzaakt op de werkplaats Mobiliteit en Innovatie. In 2016 is veel inzet gepleegd voor het opstellen van de Bereikbaarheidsakkoord en agenda. Daarnaast zijn de werkzaamheden van de GGA-coördinator bij het opstellen van de Begroting 2016 niet meegenomen. Ten tijde van het opstellen van deze begroting was het nog niet bekend dat deze functie bij de Metropoolregio Eindhoven belegd zou worden.
Hogere programmabaten zijn ook volledig toe te schrijven aan de werkplaats Mobiliteit en Innovatie. Het betreft hier twee van de provincie Noord Brabant ontvangen bijdragen in het kader van de werkzaamheden Bereikbaarheidsakkoord / agenda (€ 55.000) en een bijdrage in de loonkosten van de GGA-coördinator (€ 20.000).

Bestuurlijke samenwerking

Het deelprogramma Bestuurlijke samenwerking laat een nadeel zien van ruim € 69.000. Dit nadeel wordt veroorzaakt door hoger toegerekende apparaatskosten (€ 76.000 nadeel) en een niet volledig besteed werkbudget organisatie regionaal netwerk (€ 7.000 voordeel).
De hoger toegerekende apparaatskosten zijn voornamelijk toe te schrijven aan de voorbereidingen op de evaluatie van de regionale samenwerking in 2017.

Oud SRE
Op het programma Oud SRE vinden de financiële afwikkelingen plaats van projecten uit de oude SRE organisatie. In 2016 leidt dit tot een voordeel van € 384.000, bestaande uit lager toegerekende apparaatskosten (€ 45.000 voordeel), hogere programmakosten (€ 305.000 nadeel) en hogere programmabaten (€ 644.000 voordeel).
De hogere programmakosten en baten zijn een resultante van de financiële afwikkeling van de volgende projecten:

- Upside
- BioenNW
- Cradle to Cradle
- Pure Hubs
- Aanjaagfonds GEO
- Transitie Jeugd
- Fietsverbinding Eindhoven-Helmond
- Innovatie Luchtkwaliteit
- ISV
- BWS

Voorziening Gulbergen
Het saldo van de jaarlijkse exploitatiebaten en –lasten van het deelprogramma Voorziening Gulbergen wordt toegevoegd of onttrokken aan de voorziening Gulbergen. Hierdoor verloopt het deelprogramma budgettair neutraal in de exploitatie en heeft het geen invloed op het rekeningresultaat.

RHCe
Het programma RHCe laat een voordeel zien van € 465.000. Oorzaak hiervan is een lagere toerekening van apparaatskosten (€ 483.000 voordeel), hogere programmakosten (€ 72.000 nadeel) en hogere programmabaten (€ 54.000 voordeel).
De lagere apparaatskosten worden verklaard vanuit:

- Lagere doorberekening kosten huisvesting en ICT vanuit de kostenplaats (€ 158.000 voordeel)
- Lagere toerekening van productieve uren aan de beleidstaken (€ 325.000 voordeel). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het niet invullen van diverse vacatures, ziekte van medewerkers, het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van medewerkers en een verschuiving van taken en verantwoordelijkheden binnen de organisatie.

Hogere programmakosten worden veroorzaakt door niet geraamde externe inhuur op de onderdelen Inspectie (€ 22.000 nadeel) en Toegankelijk maken (€ 50.000 nadeel).
De hogere programmabaten zijn het gevolg van de vrijval budget voorgaande jaren digitaal depotbeheer (€ 37.000 voordeel) en hogere inkomsten uit de verhuur van archiefruimte (17.000 voordeel).

Financierings- en algemene dekkingsmiddelen
In dit onderdeel wordt het saldo van de financieringsfunctie, het saldo van kostenplaatsen, incidentele baten en de mutaties in de algemene c.q. bestemmingsreserves toegelicht.

Saldo financieringsfunctie
Het saldo financieringsfunctie bedraagt bijna € 32.000 nadelig. Het betreft hier gemaakte bankkosten (€ 10.000) en het (ongerealiseerde) negatieve resultaat op de perpetuele obligatielening ING (€ 22.000).

Onvoorzien
Op de posten onvoorzien van de Metropoolregio Eindhoven en het RHCe zijn geen aanspraken gedaan. Dit leidt tot een voordeel van respectievelijk bijna € 24.000 en ruim € 11.000.

Saldo kostenplaatsen

Het saldo van de kostenplaatsen Metropoolregio Eindhoven en RHCe, dat ontstaat als resultante van toerekening van kosten aan producten middels voorcalculatorische uurtarieven, bedraagt respectievelijk € 172.000 voordelig en € 459.000 nadelig.
Het voordeel op de kostenplaats van de Metropoolregio Eindhoven wordt voornamelijk gerealiseerd door het niet volledig hoeven inzetten van het budget beschikbaar voor extern personeel.
Het nadeel op de kostenplaats van het RHCe is volledig te verklaren door een lagere doorbelasting van kosten huisvesting, ICT en interne uren naar de beleidstaken.

Incidentele lasten en baten

De incidentele baat van ruim € 138.000 betreft een vrijval uit de Reorganisatievoorziening SRE. Bij het opstellen van deze jaarrekening is de hoogte van de voorziening beoordeeld op toereikendheid. Doordat de afbouw van boventallig personeel van het oude personeel voorspoedig verloopt, kan bovenstaand bedrag vrijvallen ten gunste van de exploitatie.

Mutatie reserves

Mutaties in de reserve personele kosten leiden tot een positief saldo van bijna € 79.000. Op basis van de verlofsaldi per 31-12-2016 valt er voor het RHCe een bedrag vrij van ruim € 10.000, voor de Metropoolregio ruim bijna € 68.000.
De overige mutaties zijn conform begroting geweest.

Ter verduidelijking zijn in onderstaand overzicht alle mutaties per reserve weergegeven welke in 2016 hebben plaatsgevonden.

Mutaties reserves	Omschrijving	Lasten	Baten
Fysiek domein	Onttrekking conform Begroting 2016 na 1e wijziging:		
	- Werkplaats Bedrijventerreinen en detailhandel		32.500
	- Werkplaats Strategie Ruimte		90.000
	- Werkplaats Mobiliteit en Innovatie		170.000
	- Werkplaats Wonen		71.100
		0	**363.600**
Rente egalisatie	Onttrekking conform primaire Begroting 2016		600.000
		0	**600.000**
Bedrijfsvoering	Onttrekking conform Begroting 2016 na 1e wijziging:		63.000
		0	**63.000**
Personele kosten	Onttrekking saldo verlof Metropoolregio Eindhoven		68.330
	Onttrekking saldo verlof Metropoolregio Eindhoven		10.371
		0	**78.701**
		0	**1.105.301**

Resultaatbestemming 2015

In de begrotingswijziging 2017-1 is de bestemming van het resultaat 2015 verwerkt in de exploitatie. Na vaststelling van deze wijziging heeft de commissie BBV een uitspraak gedaan dat resultaatbestemming niet via de exploitatie loopt maar een balansboeking betreft. Dit leidt zowel aan de lasten als aan de batenkant tot een afwijking van ruim € 2,9 miljoen.

Inwonerbijdrage

In 2016 is de inwonerbijdrage niet geïndexeerd. Een en ander leidt tot het volgende vergelijkend overzicht van de gemeentelijke bijdragen per inwoner.

	2016		2015
	totaal	inwoner	inwoner
Metropoolregio Eindhoven			
Regionale opgaven	2.738.704	3,640	4,300
Bijdrage Brainport Development	1.506.304	2,002	2,012
Bijdrage Stimuleringsfonds	2.673.995	3,554	3,554
Bijdrage SRE Oud	0	0,000	0,140
	6.919.003		
Regionaal Historisch Centrum			
Bijdrage Opslag en Beheer:			
- Fysiek beheer per m1	489.227	51,014	54,864
- Duurzaam digitaal beheerssysteem per inwoner	393.710	0,545	0,568
- Toegankelijk maken (50%) per inwoner	295.012	0,408	0,441
- Toegankelijk maken (50%) per m1	295.012	30,762	33,084
- Conserveren per m1	55.436	5,781	6,217
- Acquisitie per inwoner	42.335	0,059	0,063
Auditing / Toezicht	565.489	0,782	0,859
Bijdrage Openbaarheid per inwoner	617.331	0,854	1,047
	2.753.552		
	9.672.555		

Formatie

	2016		2015	
	Aantal FTE's (per 31-12)	loonkosten (x € 1.000)	Aantal FTE's (per 31-12)	loonkosten (x € 1.000)
Eigen personeel				
Metropoolregio Eindhoven	30,7	3.166	44,4	4.405
Regionaal Historisch Centrum	22,3	1.727	23,5	1.664
	52,9	**4.893**	**67,9**	**6.069**

Balans per 31 december 2016

Bedragen in €	31 december 2016	31 december 2015
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa economisch nut	6.323.101	6.503.480
Financiële vaste activa	3.543.247	3.517.162
Totaal vaste activa	**9.866.348**	**10.020.641**
Vlottende activa		
Vorderingen publiekrechtelijk	596.113	1.393.354
Vorderingen privaatrechtelijk	11.950	30.548
Liquide middelen	17.026.032	28.317.964
Overlopende activa	6.529	11.224
Totaal vlottende activa	**17.640.623**	**29.753.017**
TOTAAL ACTIVA	**27.506.971**	**39.773.658**
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Reserves	4.395.238	4.393.282
Saldo rekening	710.647	2.947.954
Totaal eigen vermogen	**5.105.885**	**7.341.237**
Voorzieningen	**14.071.298**	**17.997.207**
Langlopende schulden	**5.596.830**	**5.760.455**
Vlottende passiva		
Vooruitontvangen subsidies	0	92.212
Kortlopende schulden publiekrechtelijk	1.981.933	8.049.978
Kortlopende schulden privaatrechtelijk	217.659	520.945
Overlopende passiva	533.366	11.698
Totaal vlottende passiva	**2.732.959**	**8.674.760**
TOTAAL PASSIVA	**27.506.971**	**39.773.658**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Waarderingsgrondslagen

Algemeen
Bij het opmaken van de jaarrekening zijn de verslaggevingsvoorschriften gevolgd zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische kostprijs onder aftrek van eventuele subsidies en bijdragen van derden. Investeringen in maatschappelijk nut in de openbare ruimte worden gewaardeerd op nihil.
De op de materiële vaste activa toegepaste afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur.

Gronden en opstallen NV Razob
De bij de verkooptransactie in eigendom verkregen gronden en opstallen zijn door MRE ten behoeve van de realisatie van het Landgoed Gulbergen in erfpacht gegeven aan Essent Milieu BV. De gronden van Dierenrijk Europa zijn nog eigendom van NV Razob, die deze in erfpacht heeft gegeven aan Libéma BV. De overdracht van deze gronden aan MRE moet nog plaatsvinden.
Alle in het kader van realisatie Landgoed Gulbergen verworven eigendommen zijn ten laste van de voorziening gebracht.

Financiële vaste activa

Beleggingsportefeuille
De beleggingsportefeuille van Voorziening Gulbergen en overige vastrentende waarden van MRE worden gewaardeerd tegen de laagste van de nominale waarde, verkrijgingsprijs of marktwaarde.

Deelnemingen
De deelneming Brainport Development NV is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.
Tegenover de deelneming in Breedband Regio Eindhoven BV ad € 129.000 (nominaal) staat een gelijk aandeel in de waarde van de activa van € 4.168.000 van deze vennootschap.

Vlottende activa

Vorderingen
De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde voor zover nodig onder aftrek van een voorziening voor risico wegens oninbaarheid.

Reserves
De reserves worden gevoed en beheerd conform de door het Algemeen Bestuur vastgestelde richtlijnen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en risico's waarvan de omvang op de balansdatum onzeker doch redelijkerwijs in te schatten is. Alsmede voor kosten die in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het boekjaar of in een voorgaand boekjaar en de voorziening strekt tot een gelijke verdeling van de lasten over een aantal boekjaren.

De overige **activa en passiva** zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het saldo/resultaat

Baten en lasten
Uitgaande van de waarderingsgrondslagen worden de baten en lasten verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen
Afschrijving geschiedt volgens de lineaire afschrijvingsmethode, met uitzondering van de investeringen in de nieuwbouw van het Regionaal Historisch Centrum. Deze worden op basis van annuïteiten afgeschreven. Op investeringen welke in de loop van het jaar in gebruik zijn genomen, wordt in het jaar na aanschaf gestart met afschrijven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn als volgt:

- Inventaris 15 jaar lineair
- Verbouwing RHCe 20 jaar lineair
- Kantoorgebouw RHCe 40 jaar annuïtair
- Inrichting kantoorgebouw RHCe 15 jaar annuïtair
- Zonnepanelen 15 jaar lineair
- Kantoormachines 5 jaar lineair
- Computerinstallatie (hardware) 4 jaar lineair
- Computerinstallatie (software) 4 jaar lineair

Rente/dotatie aan voorzieningen
Aan voorzieningen wordt overeenkomstig het BBV geen rente toegevoegd.

Toelichting op de balans per 31 december 2016

ACTIVA

VASTE ACTIVA

	31 december 2016	31 december 2015
Materiële vaste activa	**6.323.101**	**6.503.480**
Gronden en terreinen	459.340	459.340
Bedrijfsgebouwen	5.508.723	5.663.601
Machines, apparaten en installaties	73.303	61.796
Overige materiële vaste activa	281.735	318.743

De gronden betreffen de gronden van het perceel van Regionaal Historisch Centrum aan de Raiffeisenstraat.

De gerealiseerde nieuwbouw (inclusief verbouwing) Regionaal Historisch Centrum is onder bedrijfsgebouwen opgenomen.

Onder overige machines, apparaten en installaties wordt primair de computerapparatuur verantwoord.

Onder de overige materiële vaste activa worden de investeringen in onder meer software, meubilair en overige roerende goederen verantwoord.

Het verloop van de materiële vaste activa is weergegeven in de bijlage “Staat van vaste activa”.

	31 december 2016	31 december 2015
Financiële vaste activa	**3.543.247**	**3.517.162**
Deelneming breedband regio Ehv. BV	129.200	129.200
Deelneming Brainport Development NV	698.368	698.368
Beleggingsportefeuille Voorziening Razob	754.846	754.846
Leningen SIR (SRE investeringsregeling)	338.223	289.874
Obligatieleningen	1.622.610	1.644.874

De deelneming in Breedband Regio Eindhoven BV betreft 129.200 aandelen van nominaal € 1.

De deelneming in Brainport Development NV betreft de participatie met 1.539 aandelen van nominaal € 453,78 in het aandelenkapitaal.

De obligatielening betreft een bedrijfsobligatie (perpetual) bij de ING Bank.

VLOTTENDE ACTIVA

	31 december 2016	31 december 2015
Vorderingen publiekrechtelijk	**596.113**	**1.393.354**
Vorderingen privaatrechtelijk	**11.950**	**30.548**

De omvang van de vorderingen zijn overeenkomstig de specificatie in de subadministratie.

	31 december 2016	31 december 2015
Liquide middelen	**17.026.032**	**28.317.964**

Onder de liquide middelen is de rekening-courant opgenomen bij het Ministerie van Financiën betreffende schatkistbankieren. Het saldo van deze rekening bedroeg ultimo 2016 € 15.136.000. Onder de liquide middelen zijn verder de rekening-courant rekeningen verantwoord bij de BNG, Lombard Odier en de ING Bank. Tenslotte zijn de kassaldi onder de liquide middelen verantwoord.

	31 december 2016	31 december 2015
Overlopende activa	**6.529**	**11.224**

De overlopende activa betreffen nog te ontvangen bedragen en/of vooruitbetaalde kosten.

PASSIVA

	31 december 2016	31 december 2015
Eigen Vermogen	**5.105.885**	**7.341.237**

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (algemene reserve en bestemmingsreserves) en het saldo lopende rekening. Het saldo lopende rekening 2016 bedraagt € 710.647 (2015: € 2.947.954).

Het verloop van de algemene reserve en de bestemmingsreserves is weergegeven in de staat van reserves (zie bijlage). Het doel van de bestemmingsreserves is in de toelichting bij bedoelde staat afzonderlijk vermeld.

	31 december 2016	31 december 2015
Voorzieningen	**14.071.298**	**17.997.207**

Het verloop van de voorzieningen is weergegeven in de staat van voorzieningen. Het doel van de voorzieningen is in de toelichting bij bedoelde staat afzonderlijk vermeld.

	31 december 2016	31 december 2015
Langlopende schulden	**5.596.830**	**5.760.455**

Onder de langlopende schulden is de hypothecaire geldlening opgenomen bij de BNG. Deze annuïtaire geldlening is bedoeld voor de financiering van de nieuwbouw van het Regionaal Historisch Centrum. Deze geldlening is oorspronkelijk in het jaar 2000 afgesloten en in 2014 geherfinancierd. De hoofdsom van de nieuwe geldlening bedraagt € 5.769.030. Het rentepercentage van de nieuwe lening bedraagt 2,35% en heeft een looptijd tot het jaar 2040. De rentelast 2016 bedroeg € 131.526 en deze is doorberekend aan het Regionaal Historisch Centrum.

	31 december 2016	31 december 2015
Vooruitontvangen subsidies	**0**	**92.212**
Kortlopende schulden publiekrechtelijk	**1.981.933**	**8.049.978**
Kortlopende schulden privaatrechtelijk	**217.659**	**520.945**

Door de overdracht van de BDU subsidies naar de Provincie Noord-Brabant is er ultimo 2016 geen sprake van vooruit ontvangen subsidies. Het restant van de eerder ontvangen BDU gelden is medio 2016 uitbetaald aan de Provincie, waardoor eveneens de kortlopende publiekrechtelijke schulden fors zijn afgenomen ten opzichte van 2015.

	31 december 2016	31 december 2015
Overlopende passiva	**533.366**	**11.698**

Onder de overlopende passiva is een groot aantal nog te betalen posten verantwoord welke betrekking hebben het onderhavige boekjaar.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Verstrekte garantie AZN (AVI Moerdijk)

De garantstelling voor de leveringsplicht door de Brabantse gewesten van 510.000 ton brandbaar afval aan AVI Moerdijk (voor de Metropoolregio Eindhoven ± 210.000 ton) is ook na de verkoop van Afvalsturing en Razob aan Essent Milieu (m.i.v. 1 januari 2010 Attero BV) blijven bestaan. De looptijd van deze garantstelling is 20 jaar (o.b.v. economische levensduur installatie) en eindigt in 2017. Overigens wordt het risico door de verkoop toentertijd aan Essent Milieu BV wel minder, omdat Attero BV heeft toegezegd ook het in haar bezit zijnde brandbaar afval van buiten de provincie Noord-Brabant te verbranden in de AVI Moerdijk. Als extra brandbaar afval dient te worden aangekocht, zal dit overeenkomstig de tariefafspraken resulteren in een hogere verbrandingsprijs.

Voorziening Gulbergen

De in de Voorziening Gulbergen begrepen middelen zijn primair bedoeld voor eindafwerking van de stortplaats Gulbergen en nazorg. In 2011 zijn e werkzaamheden t.b.v. eindafwerking afgerond en heeft ook de financiële afrekening met Attero plaatsgevonden.
Van de vrijval van niet voor deze doelen benodigde middelen wordt netto maximaal € 34 miljoen aangewend voor de niet-rendabele investeringen in het Landgoed Gulbergen.
De contracten met Essent Milieu BV (Attero BV) en de tripartiete overeenkomst met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. bepalen dat de Metropoolregio Eindhoven nooit meer besteedt dan in de Voorziening Gulbergen vrij beschikbaar is of komt.
Het weerstandsvermogen van de Voorziening Gulbergen wordt begrensd door de bij de Metropoolregio Eindhoven in de Voorziening Gulbergen aanwezige middelen. De Metropoolregio Eindhoven loopt daarom geen financieel risico. Het beheer en de exploitatie van het Landgoed Gulbergen is geheel voor rekening en risico van Attero BV.

Doelvermogen Provincie Noord-Brabant Nazorg

Aan de Provincie Noord-Brabant dient een bedrag (doelvermogen) te worden overgedragen t.b.v. de nazorg van de voormalige stortplaats. Hiertoe zijn bij de Provincie middelen gereserveerd. De verwachting is dat deze gereserveerde middelen hoger zijn dan het benodigde vermogen. De niet benodigde middelen vloeien terug naar de voorziening en zullen worden betrokken bij de verdere invulling van Landgoed Gulbergen.

WNT-verantwoording 2016 Metropoolregio Eindhoven

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van het voor de Metropoolregio Eindhoven geldende algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor de Metropoolregio Eindhoven is € 179.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.
Ook is een vergoedingenoverzicht opgenomen voor de leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

De samenstelling van het Algemeen Bestuur 2015 – 2018 per 31 december 2016 is:

Gemeente	Lid	Bezoldiging 2016	Plaatsvervangend lid	Bezoldiging 2016
Algemeen Bestuur				
Asten	Dhr. mr. H.G. Vos	0,00	Dhr. J.H.J. van Bussel	0,00
Bergeijk	Mevr. A. Callewaert	0,00	Dhr. M.M. Kuijken	0,00
Best	Dhr. drs. A.G.T. van Aert	0,00	Mevr. drs. P.J.E. van de Loo (extra lid)	0,00
			Dhr. ir. M.J. van Schuppen	0,00
			Dhr. ir. ing. J. Verheijen	0,00
Bladel	Dhr. ing. P.M. Maas	0,00	Dhr. W.H.J.M. van der Linden	0,00
Cranendonck	Mevr. mr. M.M.D. Vermue-Vermue	0,00	Dhr. mr. P.J. van Tulden	0,00
Deurne	Dhr. H.J. Mak	0,00	Dhr. drs. M.H. Biemans	0,00
Eersel	Mevr. L.M. Sjouw	0,00	Dhr. C.A.A.A. Tönissen	0,00
Eindhoven	Dhr. J.A. Jorritsma	0,00	Dhr. drs. W.S. Seuren (extra lid)	0,00
			Dhr. ir. G.C.F.M. Depla	0,00
Geldrop-Mierlo	Dhr. B.H.M. Link	0,00	Dhr. G.M.J. Jeucken	0,00
Gemert-Bakel	Mevr. M.C.H. de Ruiter-van Hoof	0,00	Dhr. R.D. Hoppezak	0,00
Heeze-Leende	Dhr. P.J.J. Verhoeven	0,00	Mevr. W.J.F. van der Rijt- van der Kruis	0,00
Helmond	Mevr. P.J.M.G. Blanksma-van der Heuvel	0,00	Dhr. F.P.C.J.G. Stienen (extra lid)	0,00
			Mevr. N. van der Zanden-Van der Weijden	0,00
Laarbeek	Dhr. F.P.A.C. van Zeeland	0,00	Dhr. A.J.L. Meulensteen	0,00
Nuenen c.a.	Dhr. M.J. Houben	0,00	Dhr. E.H.T. Groothoff	0,00
Oirschot	Dhr. drs. P.A.G. Machielsen	0,00	Dhr. mr. R.A.L. Severijns	0,00
Reusel-De Mierden	Dhr. H.W.S.M. Nuijten	0,00	Vacature	0,00
		0,00		
Someren	Dhr. A.P.M. Veltman	0,00	Mevr. A.H.M. van Bussel	0,00
Son en Breugel	Dhr. ing. T.J.H. van den Nieuwenhuijzen	0,00	Dhr. ir. K.H. Vortman	0,00
Valkenswaard	Dhr. Th.P.Th.H. Geldens	152,34	Dhr. F.A. van Gastel	76,17
Veldhoven	Dhr. J.M.L.N. Mikkers	0,00	Mevr. N.H.C. Ramaekers-Rutjens	0,00
Waalre	Dhr. drs. J.W. Brenninkmeijer	0,00	Mevr. A.C.P. Balk-Lampe	0,00
Dagelijks Bestuur				
Eindhoven	Dhr. J.A. Jorritsma	0,00		
Helmond	Mevr. P.J.M.G. Blanksma-van der Heuvel	0,00		
Best	Dhr. drs. A.G.T. van Aert	0,00		

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	drs. H.J.G. Engels	drs. J. Wiggers
Functie(s)	Directeur/secretaris	Directeur
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	**179.000**	**179.000**
Bezoldiging		
Beloning	117.291	101.295
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	14.170	12.880
Subtotaal	*131.461*	*114.175*
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	**131.461**	**114.175**

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

METROPOOLREGIO EINDHOVEN

PROGRAMMAJAARREKENING 2016

BIJLAGEN

Staat van vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2016	Investeringen/ desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	459.340	0	0	459.340
Bedrijfsgebouwen	5.663.601	0	154.878	5.508.723
Machines, apparaten en installaties	61.796	54.246	17.146	98.896
Overige materiële vaste activa	318.743	499	63.100	256.142
Totaal generaal	**6.503.480**	**54.745**	**235.124**	**6.323.101**

Staat van reserves

Omschrijving	Saldo 1-1-2016	Resultaatbestemming lopend boekjaar		Resultaatbestemming vorig boekjaar		Saldo 31-12-2016
		Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
Algemene reserves						
Algemene reserve Metropoolregio Eindhoven	810.469	-	-	329.541	-	1.140.010
Algemene reserve RHCe	262.991	-	-	12.364	-	275.355
Totaal algemene reserves	**1.073.460**	-	-	**341.905**	-	**1.415.365**
Bestemmingsreserves						
Fysiek domein	978.246	-	363.600	559.615	-	1.174.261
Rente egalisatie	1.199.609	-	600.000	-	-	599.609
Deelneming Brainport development	698.367	-	-	-	-	698.367
Digitalisering archieven RHCe	108.590	-	-	45.694	-	154.284
Personele kosten	335.010	-	78.702	-	-	256.308
Bedrijfsvoering	-	-	63.000	160.043	-	97.043
Totaal bestemmingsreserves	**3.319.822**	-	**1.105.302**	**765.352**	-	**2.979.873**
TOTAAL VAN DE RESERVES	**4.393.282**	-	**1.105.302**	**1.107.257**	-	**4.395.238**

Staat van voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 1-1-2016	Toevoeging	Aanwending	Vrijval expl.	Saldo per 31-12-2016
Stimuleringsfonds	10.441.019	3.306.036	4.460.076		9.286.979
Rente egalisatie BWS	8.463	0	8.463		0
Voorziening SIR/SAR	671.156	300.000	259.910		711.246
Voorziening reorganisatie SRE	4.308.996	535.289	1.964.187	138.142	2.741.956
Groot onderhoud gebouwen RHCe	102.394	50.000	23.144		129.250
Overnamesom Razob	121.191	0	0		121.191
Voorziening Gulbergen	2.343.989	0	1.263.312		1.080.676
TOTAAL VAN DE VOORZIENINGEN	**17.997.208**	**4.191.325**	**7.979.092**	**138.142**	**14.071.298**

Staat van vooruitontvangen subsidies

Omschrijving	Saldo per 1-1-2016	Mutatie 2016	Saldo per 31-12-2016
ISV	92.212	-92.212	0
TOTAAL VAN DE VOORUITONTVANGEN SUBSIDIES	**92.212**	**-92.212**	**0**

Toelichting op de staat van reserves, voorzieningen en vooruitontvangen subsidies

Algemene reserve en bestemmingsreserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen welke als eigen vermogen zijn aan te merken en die (bedrijfs) economisch vrij te besteden zijn. Ze zijn te onderscheiden in algemene en bestemmingsreserves.
We spreken van een bestemmingsreserve als er sprake is van een reserve waaraan een bepaalde bestemming is gegeven. De reserves zonder een dergelijk oormerk vormen de algemene reserves.
Bestemmingsreserves kunnen worden gecreëerd voor vooraf bepaalde doelen zoals de reserve fysiek domein.
Het instellen, wijzigen en opheffen van reserves is gelet op het budgetrecht een bevoegdheid van het Algemeen Bestuur.

Voor onttrekkingen aan de algemene reserve(s) en bestemmingsreserves gelden de volgende spelregels:

- Het Algemeen Bestuur delegeert aan het Dagelijks Bestuur de bevoegdheid om aan de algemene reserve(s) en de bestemmingsreserves in totaal maximaal € 250.000 per reserve per jaar te onttrekken;
- een enkele onttrekking mag het bedrag van € 50.000 niet overtreffen;
- voor bedragen boven € 50.000 dient het Algemeen Bestuur te beslissen;
- in de bestuursvergadering van december van elk jaar verleent het Algemeen Bestuur in de vorm van een begrotingswijziging achteraf goedkeuring aan de onttrekkingen in voor de periode tot en met augustus;
- in de bestuursvergadering waarin de jaarrekening wordt vastgesteld, verleent het Algemeen Bestuur achteraf goedkeuring aan de onttrekkingen voor de periode september tot en met december van het voorafgaande jaar.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of
- verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
  kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.
Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Vooruitontvangen subsidies

Tot de vooruitontvangen subsidies worden gerekend de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.
De autorisatie tot het doen van uitgaven is gekoppeld aan het lastenniveau van de begroting.

ALGEMENE RESERVE

Algemene reserve Metropoolregio Eindhoven

Het doel van de algemene reserve Metropoolregio Eindhoven is:

- te fungeren als een egalisatiereserve voor de gemeentelijke bijdrage;
- opvangen van onvoorziene uitgaven die niet rechtstreeks verband houden met de lopende exploitatie en calamiteiten;
- dekking van incidentele uitgaven waarvoor in de reguliere begroting geen middelen zijn opgenomen.

Op grond van een risico-inventarisatie is de bovengrens van de Algemene reserve vastgesteld op 10% van de gemeentelijke bijdrage in combinatie met 2% van de door de Metropoolregio Eindhoven gerealiseerde omzet. De ondergrens van de Algemene reserve is vastgesteld in samenhang met de stand van de bestemmingsreserves op 10% van de gemeentelijke bijdrage. Op basis van de cijfers jaarrekening 2016 betekent dit een Algemene reserve met een ondergrens van € 692.000 en een bovengrens van € 956.000.

In 2016 is toegevoegd:

- Gedeelte positieve exploitatieresultaat 2015 € 329.541

Algemene reserve Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

Het doel van de Algemene reserve RHCe is:

- te fungeren als een egalisatiereserve om eventuele tekorten in de exploitatie op te vangen zonder dat daarvoor een extra gemeentelijke bijdrage noodzakelijk is;
- te worden aangewend om bijzondere aankopen van, voor het RHCe van belang zijnde, archiefstukken waarvoor in de reguliere begroting geen middelen zijn opgenomen.

Op grond van het voorgaande is de bovengrens van de Algemene reserve vastgesteld op 10% van de gemeentelijke bijdrage. Op basis van de cijfers jaarrekening 2016 bedraagt de bovengrens € 275.000. De ondergrens is nihil.

In 2016 is een deel van het positieve exploitatieresultaat 2015 van € 12.364 toegevoegd.

BESTEMMINGSRESERVES

Bestemmingsreserve Fysiek domein

De bestemmingsreserve Fysiek domein wordt gebruikt als dekkingsmiddel voor incidentele en terugkerende uitgaven binnen het fysieke domein. Voor 2016 betekent dit uitgaven op de werkplaatsen Wonen, Strategie Ruimte, Bedrijventerreinen en detailhandel en Mobiliteit en Innovatie.

Onttrokken in 2016:

- Uitgaven Werkplaats Bedrijventerreinen en detailhandel € 32.500
- Uitgaven Werkplaats Strategie Ruimte € 90.000
- Uitgaven Werkplaats Mobiliteit en Innovatie € 170.000
- Uitgaven Werkplaats Wonen € 71.100

De onttrekkingen voor de diverse werkplaatsen zijn conform Begroting 2016 na 1e wijziging.

Toegevoegd in 2016:

- Gedeelte positieve exploitatieresultaat 2015 € 559.615

De reserve Fysiek domein is toereikend voor de dekking van incidentele en terugkerende uitgaven voor het fysieke domein voor de periode tot en met 2020.

Bestemmingsreserve Rente egalisatie
De bestemmingsreserve Rente egalisatie heeft als doel de risico's in de rentesfeer op te vangen en dient mede in het kader van de verhoging van de bijdrage in het Regionaal Stimuleringsfonds te worden gezien.
In 2016 is een bedrag van € 600.000 aan de reserve onttrokken, dit bedrag is aan het Stimuleringsfonds toegevoegd. In 2017 zal eenzelfde storting plaatsvinden, daarna is de reserve leeg.

Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering
De bestemmingsreserve Bedrijfsvoering heeft als doel uitgaven te dekken in het kader van de optimalisering van de interne bedrijfsvoering van de organisatie Metropoolregio Eindhoven voor zover de reguliere exploitatie hierin niet voorziet.
In 2016 is een bedrag van € 160.043 toegevoegd (deel positieve exploitatieresultaat 2015) en een bedrag van € 63.000 onttrokken. Het betreft hier uitgaven in relatie tot de verdere inrichting van het financieel systeem (HRM, subsidievolgsysteem) en de samenvoeging van de ICT netwerken van de Metropoolregio Eindhoven en het RHCe in combinatie met de introductie van het nieuwe werken.

Bestemmingsreserve digitalisering archieven RHCe
Doel van de reserve is verdere digitalisering van de archieven van het RHCe om materiële achteruitgang ten gevolge van fysieke raadpleging tegen te gaan. Ten opzichte van ontzuring van de archieven is dit een veel betere oplossing.
Het maximum voor deze reserve is gesteld op € 226.890. In 2016 is een deel van het positieve exploitatieresultaat 2014 van € 45.694 toegevoegd.

Bestemmingsreserve Personele kosten
De bestemmingsreserve Personele kosten is ingesteld doordat er in het BBV geen mogelijkheid is om voorzieningen te treffen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume zoals niet opgenomen vakantiedagen.
In 2016 is een bedrag van € 78.701 onttrokken als gevolg van vrijval saldo verlof Metropoolregio Eindhoven (€ 68.330) en RHCe (€ 10.371).

VOORZIENINGEN

Algemeen
In uitzondering op artikel 44 lid 2 van het BBV, waarin bepaald wordt dat voorschotbedragen ontvangen van Europese en Nederlandse overheidslichamen niet meer als voorziening behandeld mogen worden maar als vooruitontvangen subsidie, word de post Stimuleringsfonds wel onder voorzieningen verantwoord. De reden hiervoor is dat het eigen middelen betreft.

Stimuleringsfonds
Middelen uit deze voorziening zijn beschikbaar voor de cofinanciering van projecten in het kader van de herstructureringsprocessen in de regio met koppeling aan Europese, nationale en provinciale programma's/maatregelen. Ook worden hieruit regionale programma's gefinancierd.
In 2016 is een bedrag van ruim € 3.306.000 aan de voorziening toegevoegd, waaronder € 3.274.000 aan gemeentelijke bijdrage. Er is voor een bedrag van € 4.160.000 aan voorschotten en/of eindafrekeningen uitbetaald aan de toegekende projecten, € 300.000 is beschikbaar gesteld ten behoeve van de SIR/SAR regeling.
De kosten van programmamanagement bedroegen in 2016 ruim € 236.000

Voorziening Rente-egalisatie Besluit Woninggeboden Subsidies (BWS)
De voorziening Rente-egalisatie BWS wordt gebruikt als een egalisatievoorziening voor het opvangen van renteverschillen die ontstaan, doordat de jaarlijks te ontvangen Rijksbijdrage BWS over de periode 1992-1994, waarin begrepen een rentevergoeding, in tijd afwijkt van de door de Metropoolregio Eindhoven aan derden verschuldigde BWS-subsidies, waarin ook een rentebestanddeel is begrepen.
In 2016 hebben geen mutaties plaatsgevonden, het resterende saldo van € 8.500 is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie. Er zijn geen verplichtingen meer.

Voorziening SIR/SAR
Uit de voorziening worden subsidies (SAR) en renteloze leningen (SIR) verstrekt.
De voorziening wordt jaarlijks gevoed met een bijdrage uit het Stimuleringsfonds (€ 300.000). Tevens worden vrijgevallen leningen terug gestopt in de voorziening. Hierdoor krijgt de voorziening een revolverend karakter.
Ten laste van de voorziening zijn subsidievaststellingen voor een bedrag van ruim € 158.000 gebracht. Daarnaast komen de kosten van extern advies en intern programmamanagement ten laste van de voorziening. Voor 2016 is dit respectievelijk € 62.000 en € 40.000.

In het kader van de SIR zijn in 2016 een tweetal leningen verstrekt voor een totaal van € 65.000. Van een in 2014 verstrekte lening is een deel terug ontvangen. Dit bedrag vloeit terug in de voorziening.

Voorziening Reorganisatie SRE
In 2013 zijn door het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur diverse besluiten genomen ten aanzien van de transformatie van het SRE naar de Metropoolregio Eindhoven. Conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 252.413 en RJ 252.414) is er sprake van een reorganisatie en is hiervoor een voorziening getroffen.

In 2016 is er een bedrag van ruim € 2.100.000 ten laste gebracht van de voorziening. Het betreft hier:

- Loonkosten boventallige medewerkers;
- Kosten van werk naar werk trajecten;
- WW uitkeringen voormalig medewerkers;
- Kosten vrijwillige mobiliteit;
- Diverse loopbaantrajecten, cursussen, trainingen e.d. gericht op een overgang buiten het de Metropoolregio Eindhoven;

Een bedrag van ruim € 535.000 is toegevoegd aan de voorziening:

- Ontvangen detacheringsvergoedingen boventallige medewerkers.

Ieder jaar wordt bij het vaststellen van de jaarrekening in samenspraak met de accountant de voorziening reorganisatie opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Dit heeft in 2016 geleid tot een vrijval van ruim € 138.000.

Voorziening Groot onderhoud gebouw RHCe
Om een regelmatig verloop te krijgen in de exploitatiekosten regulier en incidenteel onderhoud aan het gebouw van het RHCe, is de voorziening Groot onderhoud gebouwen gevormd. Op basis van het geactualiseerde meerjarenonderhoudsplan wordt jaarlijkse € 50.000 aan de voorziening toegevoegd. Er is een bedrag van € 23.000 onttrokken betreffende de eindafrekening van de vervanging van de stoombevochtigers.

Voorziening Overnamesom Razob
Deze voorziening betreft het nog niet uitgekeerde restant van de opbrengstprijs van de in juli 2003 verkochte aandelen NV Razob. In 2016 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Voorziening Gulbergen
Deze voorziening is primair bedoeld voor eindafwerking en nazorg van de stortplaats Gulbergen en voor zover de voorziening toereikend is, voor de aanleg van het Landgoed Gulbergen.
In 2016 is € 1.263.312 aan de voorziening Gulbergen onttrokken. Deze onttrekking is als volgt opgebouwd:

- Uitgaven ten laste van het onderdeel Eindafwerking € 0
- Uitgaven ten laste van het onderdeel Nazorg € 752.099
- Uitgaven ten laste van het onderdeel Landgoed € 435.322. Daarnaast is het resultaat 2016 van de Voorziening Gulbergen, ad negatief € 75.891, ten laste van het onderdeel Landgoed gebracht.

VOORUITONTVANGEN SUBSIDIES

ISV middelen

Ten aanzien van de vooruitontvangen ISV subsidie zijn geen uitgaven geweest in 2016. Het saldo van ruim € 92.000 is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie omdat er geen verplichtingen meer tegenover staan.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Amerikalaan 110
6199 AE Maastricht Airport
Postbus 1864
6201 BW Maastricht
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9901
www.deloitte.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van Metropoolregio Eindhoven te Eindhoven

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Metropoolregio Eindhoven te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening op de pagina's 44 tot en met 59 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van Metropoolregio Eindhoven op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 14 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016.
Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Metropoolregio Eindhoven zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 153.500, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en het bestuursbesluit datum 14 december 2016.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 30.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

Deloitte.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 14 december 2016, de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controle-werkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Deloitte.

Wij communiceren met algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht Airport, 10 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. P.G.J.M Jussen RA

3114443250/2017.014693/PD/4